

Šiame numeryje:**Lietuvos Vyskupų Konferencija**

Vyskupų laiškas Seimo rinkimams artėjant	2
Lietuvos Vyskupų Konferencijos instrukcija kunigams dėl naujojo Laidotuvių apeigyno (2004 08 31)	3

Bažnyčia Lietuvoje

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	5
Spaudos konferencija dėl renginių Vilniaus arkikatedros aikštėje	6
Arkiv. T. Matulionio minėjimas Kaišiadoryse	7
Baltijos kelio 15-osios metinės Šiauliuose	8
Lotyniškosios kultūros festivalio pabaiga Vilniuje	9
Tikybos mokytojų rudens konferencija Marijampolėje	10

Homilijos

NENAUDINGI TARNAI 27 eilinis sekmadienis (C)	15
DEŠIMT RAUPSUOTŪJŲ 28 eilinis sekmadienis (C)	16

Ganytojų žodis

Kardinolo A. J. Bačkio kalba Vilniaus arkivyskupijos tikybos mokytojams naujų mokslo metų proga	17
---	----

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji migrantų ir keleivių pastoracijos taryba Instrukcija ERGA MIGRANTES CARITAS CHRISTI <i>Kristaus meilė migrantams</i>	19
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Kazanės Dievo Motinos ikona perduota patriarchui Aleksijui II	27
„Bažnyčiai reikalinga Katalikų akcija“	27

Vyskupų laiškas Seimo rinkimams artėjant

Brangūs tikintieji, visi geros valios Lietuvos piliečiai, rinkimai vyksta metu, kai galėtume džiaugtis nemažais Lietuvos laimėjimais, kai atsivėrė saugesnio ir geresnio gyvenimo perspektyvos. Idant toks gyvenimas ateitų į kiekvienus namus, iš parlamento derėtų laukti ramaus darbo ir tęstinumo. Tačiau Seimo autoritetas nėra aukštas ir buvo sąmoningai smukdomas. Žmonių nusivylimu rinkimais atstovais skuba pasinaudoti savi ir importuoti Lietuvos „gelbėtojai“. Piliečiui nelengva susivokti tarp besikeičiančių ir vis naujų partijų, sąjungų, koalicijų.

Bažnyčia prieš kiekvienus rinkimus patvirtina, kad nemia nė vienos konkrečios partijos, koalicijos ar kandidato, tačiau nededa tarp jų ir lygybės ženklą. Ganytojai pabrėžia kiekvieno pareigą dalyvauti rinkimuose ir primena tikėjimo tradicijos bei sveikos nuovokos diktuojamus principus, į kuriuos dera atsižvelgti piliečiui krikščioniui. Svarbiausias iš jų – elgtis pagal protą ir sąžinę.

Atsiribojame nuo politikų pastangų sudaryti išpūdį, kad kuris nors iš jų yra artimas Bažnyčiai. Krikščioniški visuomenės veikėjų išpareigojimai atsiskleidžia ne tuo, kad jie bičiuliaujasi su dvasininkais. Kur kas daugiau apie žmogaus pažiūras bei išitikinimus pasako pavyzdingas asmeninis gyvenimas ir rūpestis dėl bendrojo gėrio, aiški pozicija, kai svarstomi tėvų teises, negimusią gyvybę, asmens orumą, viešąją dorą ginantys įstatymai.

Asmeninė, tautinė ir valstybinė savigarba – svarbus uždavinys, kuris kyla aukščiausiai valdžiai, kai šalis ėmė gyventi pagal Europos Sąjungos dienotvarkę. Net krikštyti katalikai ne visuomet deramai puoselėja tikinčiųjų teises, moralines vertybes, tėvų paveldą. Todėl dar sunkiau tikėtis, kad kitų tradicijų ar ateistinės aplinkos suformuotiems žmonėms bus suprantami mūsų tautos dvasiniai rūpesčiai. Tik giliai išsiskynę savo žemėje politikai ryžtingai gins tai, kas visiems mums brangu – šeima, santuoka, tautą, jos papročius ir kultūrą.

Atidumas pagyvenusiems, skurstantiems, ligoniams ir kitiems, kurie neįstengia patys savimi pasirūpinti, privalo būti valdžios dėmesio centre. Tačiau dera su atsarga vertinti tokio dėmesio reklamą. Reikia paisyti ne priešrinkiminės labdaros, kandidatų dovanėlių bei pažadų, bet kasdienio elgesio – ar jie solidarūs su stokojančiais kukliu ir santūriu savo gyvenimu. Pamąstykite, ar iššvaistantys neaiškios kilmės milijonus rinkimų propagandai tikrai siekia tiesos pergales ir socialinio teisingumo.

Įveikti nepriteklius, nedarbą, socialinius skirtumus, įvesti tvarką – daugelio partijų ir politikų pažadai. Todėl išmintinga paisyti, ne kas garsiau skelbia šiuos šūkius, siūlo „vieną vaistą nuo visų ligų“, o kas rengia kompleksines, realias, ilgalaikes programas sunkumams nugalėti. Didžiosios visuomenės problemos negali būti išspręstos per kelis mėnesius ir vien valdžios jėgomis. Todėl svarbus politikų pasiryžimas bendradarbiauti su Bažnyčia, su vietos bendruomenėmis, su

įvairiais žmonių susivienijimais dalijantis socialiniais, kultūriniais ir moraliniais rūpesčiais.

Televizijai ir visai žiniasklaidai tenka didelė atsakomybė dėl rinkimų baigties. Ar ji rūpinsis vien pelnu, kurį neša dosniai apmokama agitacija? Ar vėl pavėrs politikų pasirodymus pramoginėmis viktorinomis, koncertais ir šou? Norime tikėti, jog žiniasklaidos darbuotojai pasistengs įvairiais būdais – tiek rimtų diskusijų, tiek saikingo ir skoningo humoro forma – atskleisti kandidatų asmenybes, jų sugebėjimus ir moralines nuostatas.

Raginame prisiminti praėjusią Seimo kadenciją ir pagalvoti, ar daug realių darbų jūsų labai nuveikė vadinamieji nepriklausomi politikai, vos kelių parlamentarų frakcijos, kurios garsėjo radikaliais pareiškimais. Partijos dažnai susilaukia teisingų priekaištų, tačiau tik pastovios ir ilgalaikės atsakomybės vienijamos politinės grupės įstengia kontroliuoti savo narius, veiksmingai siekia strateginių tikslų. Sprendimus, kurie tampa veikiančiais įstatymais, derina didžiosios frakcijos, todėl pavieniems kandidatams išbarstyti jūsų balsai nepasiekia taikinio.

Lietuva pernelyg maža, kad skurstant vienam pakraščiu, galėtų iš tiesų suklestėti kitas, kad nustūmus į šalį kurį vieną žmonių sluoksnį, saugiai jaustųsi praturtėję sostinės gyventojai. Atsakingi politikai – tie, kurie supranta, kokia svarbi tolygi visuomenės raida. Tačiau seniai praėjo „svieto lygintojų“ laikai. Su atsarga žvelkite į žadančius apginti žemdirbius ar mokytojus ir gydytojus, pasirūpinti kaimu ar miestu, atimti iš vieno ir duoti kitiems. Tik bendra gerovė taps visų gerove, todėl didžiausio dėmesio nusipelno dalykiški pasiūlymai, kaip pagausinti visos valstybės lėšas, racionaliau jas panaudoti. Žmonių supriešinimas – viena skaudžiausių mūsų šalies gyvenimo pamokų, kurią dera išmokti ir rinkėjams, ir renkamiesiems.

Raginame pasikliauti partijomis ir politikais, kurie nuveikė sunkiausią Nepriklausomos Lietuvos valstybės statymo darbą – padėjo pamatus, surentė sienas. Tiesa, ne visuomet jiems ėjosi lengvai ir greitai, dar daug reikia lopyti, taisyti gausias klaidas ar net naujai mūryti. Tačiau negi labiau pasitikėjimo verti tie, kurie suvilioti Europos pinigų šlamesio paskutinę akimirką pripuolę šaukia – „mes geriau už kitus iškelsime pabaigtuvių vainiką“?

Kviečiame visus tikinčiuosius maldai už Lietuvą. Drauge prašykime Švenčiausiąją Mergelę, kad Jos užtarimu gražus rudens laikas nuo Šilinės iki Aušros Vartų Gailastingumo Motinos atleidų būtų palaimingas mūsų valstybei. Kasdien melskime su rožiniu rankose už Tėvynę, idant Kristus – pasaulio šviesa (Jn 8, 12) – perkeistų mūsų širdis ir palaimintų mūsų gyvenimą. Prašykime, kad mūsų priimti sprendimai būtų išmintingi ir malonūs Aukščiausiam, kuris suteikė žmogui laisvę bei pareigą atsakingai tvarkytis šiame pasaulyje.

Šiluva,

2004 m., Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo iškilme

Lietuvos vyskupai

Lietuvos Vyskupų Konferencijos instrukcija kunigams dėl naujojo Laidotuvių apeigyno (2004 08 31)

Sutinkamai su naujajame Laidotuvių apeigyne, kurį patvirtino Dievo kulto ir sakramentų kongregacija 2004 m. vasario 4 d. (Prot. Nr. 1352/99/L), išdėstytais nurodymais, Lietuvos Vyskupų Konferencija nustato šias laidotuvių liturgines bei pastoracines normas ir jo išgiliojimo tvarką.

1. Vatikano II Susirinkimas laidotuvių apeigas nurodė taip pertvarkyti, kad jos aiškiau išreikštų krikščionio mirties velykinį pobūdį (plg. *Sacrosanctum Concilium*, 81). Kita vertus, laidotuvių apeigos buvo atnaujintos ir sutvarkytos taip, kad jos aiškiau atskleistų tuos dalykus, kuriuos išreiškia, ir kad tikintieji pajęgtų jas kiek galima lengviau suprasti bei iki galo, aktyviai ir bendruomeniškai į jas įsitraukti. Kad naujoji laidotuvių liturgija tikrai veiktų sėkmingiausiai, visi kviečiami joje dalyvauti atitinkamai vidujai nusiteikę, išgilinę į tai, kas sakoma, sąmoningai, aktyviai ir vaisingai. Tad visi kunigai privalo kruopščiai laikytis naujajame Laidotuvių apeigyne pateiktų nuostatų bei apeigų tvarkos.

2. Įsidėmėtina, kad laidotuvių apeigos yra gera proga gaivinti dalyvaujančiųjų tikėjimą Velykų slėpiniu ir stiprinti jų viltį. Čia kunigas turėtų parodyti daug meilės, mirusiojo šeimai pareiškdamas nuoširdžią užuojautą.

3. Laidojant pirmuoju būdu – su vietomis šarvojimo vietoje, bažnyčioje ir prie kapo (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 32–58) – Mišias galima celebruoti kiekvieną dieną, išskyrus privalomąsias iškilmes, Didįjį ketvirtadienį, advento, gavėnios bei Velykų laiko sekmadienius. Šiomis dienomis už laidojamąjį celebruojamos tos iškilmės ar sekmadienio Mišios. Didįjį penktadienį ir Didįjį šeštadienį Mišios necelebruojamos.

4. Nuo Didžiojo ketvirtadienio vakaro iki pirmosios Velykų dienos vakaro bei Kalėdų pirmąją dieną kars tas į bažnyčią neįnešamas. Tomis dienomis laidotuvės atliekamos pagal antrąjį laidojimo būdą koplyčioje (arba kitoje šarvojimo vietoje) ir kapinėse (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 59–76).

5. Jeigu laidotuvių apeigos bažnyčioje vyksta be Mišių, vietoj jų atliekama Žodžio liturgija ir paskutiniojo užtarimo bei atsisveikinimo apeiga (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 45–50), o Mišios celebruojamos kitu laiku. Paskutiniojo užtarimo bei atsisveikinimo apeiga atliekama tik tai prie mirusiojo kūno.

6. Žodžio liturgijai laidotuvių metu reikia pasirengti ypač rūpestingai, nes tarp laidotuvių dalyvių gali būti tikinčiųjų, retai dalyvaujančių pamaldose, ir mirusiojo draugų nekatalikų.

7. Laidotuvių apeigų metu visada pasakytina trumpa homilija, kurioje reikia krikščioniškos mirties slėpinį

nušviesti prisikėlusio Kristaus šviesa, žadinti viltį visiems vėl susitikti Dievo karalystėje, mokyti pagarbios meilės mirusiesiems ir raginti visur rodyti krikščioniškojo gyvenimo pavyzdį. Homilijoje vengtina panegirika mirusiajam.

8. Išskyrus Mišias, visas laidotuvių apeigas gali atlikti ir diakonas. Ypatingais atvejais, kai nėra nei kunigo, nei diakono, laidoti gali ir pasaulietis vyras. Pasaulietis apeigas atlieka pagal pirmąjį laidojimo būdą mirusiojo namuose ir kapinėse (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 19, nr. 32–34 ir nr. 51–57).

9. Laidotuvių apeigų metu pasaulietis nešlaksto palaikų švęstu vandeniu, nešventina kapavietės, maldose praleidžia žodžius „Viešpats su jumis“, neskaito Evangelijos ir nesako homilijos.

10. Tarp pasauliečių pirmumas teiktinas seminarijų auklėtiniams bei vienuoliams vyrams. Klierikai, kurie turi teisę, dėvi sutaną ir kamžą, vienuoliai – abitą ir kamžą. Visi kiti pasauliečiai vyrai dėvi tik kamžą.

11. Naujajame Laidotuvių apeigyne pasirinktinai pateikiama daug psalmių, tad būtina parengti tikinčiuosius giedoti psalmes pagal tas melodijas, kurios pateikiamos Laidotuvių apeigyne, tačiau vietoj jų galima giedoti ir kitas Bažnyčios aprobuotas giesmes.

12. Derėtų mokyti ir kitų gedulinių giesmių, kurios atspindėtų gyvą meilę Šventajam Raštui ir atitiktų liturgijos dvasią. Turėdami šį tikslą kunigai tepasitelkia į pagalbą bažnytinio giedojimo specialistus, bažnytinis choras, giedotojų ir jaunimo grupes.

13. Parenkant giesmes, dera prisiminti, kad jų turinys ir melodija turi išreikšti tikėjimą amžinuoju gyvenimu bei prisikėlimo viltį. Neleidžiamos giesmės, kurių turinys prieštarauja prisikėlimo iš numirusių minčiai.

14. Liturginės konstitucijos įgyvendinimo taryba 1967 m. gegužės 4 d. instrukcijoje *Tres abhinc annos* nurodo, kad responsorinė giesmė „Gelbėk mane, Viešpatie“ (*Libera*) keičiama kitais responsoriniais giedojimais, nes jos turinys neišreiškia krikščionio mirties velykinio pobūdžio. Vietoj *Libera* giedama kita responsorinė giesmė, pvz.: „Tikiu, kad gyvena Atpirkėjas“, „Viešpatie, tu prikėlei Lozorijų“, „Gelbėk mane, Viešpatie, nuo kelių pražūtingų“ ir kt. (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 190–194). Apeigų pabaigoje galima giedoti „Viešpaties angelas“ ar kitą vietos papročius atitinkančią giesmę.

15. Įvairios kitos su laidotuvėmis susijusios maldingosios praktikos, pavyzdžiui: budėjimas prie mirusiojo, šermenų giesmės, Kalvarijos, Kryžiaus kelio kalnai, rožinio giedojimas ir įvairios kitos maldingumo formos, yra labai patartinos, jeigu jos tik atitinka Bažnyčios nuostatas ir yra patvirtintos. Visos šermenyse ir laidotuvių apeigų metu giedamos giesmės turi būti Bažnyčios patvirtintos ir oficialiai išleistos.

16. Palaikytinas paprotys giedoti arba recituoti Gedulines liturgines valandas, tačiau reikia rūpintis, kad tai

būtų atliekama gražiai ir pamaldžiai. Atsižvelgiant į laiką ir pastoracijos aplinkybes, vietoj Gedulinių liturginių valandų gali būti budėjimas arba Žodžio liturgija prie mirusiojo (žr. *Laidotuvių apeigos*, nr. 26–29).

17. Jeigu Gedulinės liturginės valandos jungiamos prie Gedulinių Mišių, pamaldas derėtų pradėti celebranto persižegnojimu, pasisveikinimu ir Mišių įžangos priegiesmiu. Paskui iš Gedulinių liturginių valandų recituojamos ar giedamos trys psalmės su priegiesmiai. Po psalmių, praleidęs gailėsčio aktą ir *Kyrie*, kunigas gieda ar skaito Mišių pradžios maldą. Po to – Žodžio liturgija. Po Komunijos giedama arba recituojama giesmė *Benedictus* arba, jei pamaldos atliekamos po pietų, *Magnificat* su atitinkamais priegiesmiai. Po Komunijos maldos Mišios užbaigiamos įprasta tvarka su palaiminimu (žr. *Gedulinis Mišiolas*, p. 12).

18. Jeigu Gedulinės liturginės valandos nejungiamos su Gedulinėmis Mišiomis, reikėtų laikytis įprastos Liturginių valandų tvarkos.

19. Psalmės tose pačiose pamaldose neturi būti kartojamos. Giedoti galima lietuviškai ir lotyniškai, bet tik tai iš Bažnyčios aprobuotų leidinių.

20. 1973 m. rugsėjo 20 d. Tikėjimo mokymo kongregacijos dekretu leidžiama katalikiškai laidoti viešus nusidėjėlius, kurie prieš mirtį parodė kokius nors atgailos ženklus (AAS 65 [1973], p. 500). Viešais nusidėjėliais laikomi tie, kurie viešai nesilaikė Dievo bei Bažnyčios įsakymų.

21. Uolių katalikų paliudyti atgailos ženklai, leidžiantys viešą nusidėjėlių laidoti katalikiškai, yra šie: prašymas pakviesti kunigą (net jeigu jis ir nespėjo atvykti), nuoširdus mušimasis į krūtinę religiniais motyvais, nuoširdus kryžiaus bučiavimas, atsiprašymas dėl papiktinimų ir pan. Vengiant viešo papiktinimo, apie tokius atgailos ženklus tikinčiuosius dera informuoti. Tas pat pasakytina ir apie gyvenusius neteisėtoje santuokoje.

22. Savižudžiai, iki pasikėsinimo į savo gyvybę viešai kėlę papiktinimą ir nerodę jokių atgailos ženklų, katalikiškai nelaidojami.

23. Viešų nusidėjėlių, iki mirties neparodžiusių atgailos ženklų, ir savižudžių kūnai su karstu į bažnyčią neįnešami. Jų laidojimo apeigose vengtinas bet koks iškilmingumas. Kilus rimtoms abejonėms, kreipiamasi į vietos ordinara.

24. Per Kristų visas žmogus yra atpirktas ir pašauktas amžinajam gyvenimui, todėl visose gedulinėse apeigose sakoma „meldžiamės už mirusį N.“, bet ne: „meldžiamės už N. sielą (vėlę)“. Ypač tai būtina paaiškinti tikintiesiems, giedantiems įvairias šermenines giesmes arba rožinį.

25. Maldose už mirusiuosius nevartotini kreipiniai: „Už sielą, kuriai niekas nepadedą“, „Už sielą, už kurią niekas nesimeldžia“, nes per kiekvienas Mišias ir

Liturgines valandas Bažnyčia paveda Dievui visus mirusiuosius, be to, kiekvienais metais švenčiama Visų mirusiųjų paminėjimo diena (Vėlinės).

26. Pakyla karstui (katafalkas, katafelis) statoma tik tai karstui padėti. Ji turi būti taip pagaminta, kad jos aukštis ir forma netrukdytų tikintiesiems sekti laidotuvių Mišių eigą bei dalyvauti jose. Jeigu laidotuvių pamaldose mirusiojo kūno nėra, bažnyčios centre arba šoninėje navoje gali būti patiesiamas calūnas. Calūnas taip pat gali būti patiesiamas vietoj iki šiol naudotų simbolių medinių kapelių.

27. Calūnas niekada netiesiamas sekmdieniais, iškilmių ir švenčių dienomis, taip pat tomis dienomis, kai po Mišių išstatomas Švenčiausiasis Sakramentas. Jo negali būti ir ne Gedulinėse Mišiose.

28. Vietoj mirties simbolikos pakyla karstui ir calūnas puošiami prisikėlimą iš numirusiųjų menančiais ženklais.

29. Klebonas neturi pamiršti savo pirmtakų, jau atitarnavusių ir mirusių, taip pat visų kunigų, kurių kūnai ilsisi vietinėse kapinėse. Derėtų kasmet aukoti Gedulines Mišias už kunigus, dirbusius parapijoje, ir kviesti tikinčiuosius gausiai jose dalyvauti. Reikia rūpintis kunigų kapais ir juos papuošti Visų mirusiųjų paminėjimo dieną (per Vėlines).

30. Iki 2004 m. lapkričio 1 d. kunigai patys turi tinkamai pasiruošti atlikti naujas laidotuvių apeigas ir visose parapijose įpareigojami su jomis supažindinti tikinčiuosius, paaiškinti jų savitumus ir paskelbti, kas ir kodėl bus keičiama.

31. Kad tikintieji sąmoningiau galėtų dalyvauti laidotuvių apeigose, labai rekomenduojama laidotuvių apeigų liturginė katechezė ir liturginių tekstų paaiškinimas. Derėtų pasirūpinti, kad net per apeigas, jei tai būtina, kunigas ar tam paskirtas patarnautojas teiktų trumpus paaiškinimus, tačiau tik patogesniais momentais ir nustatytais arba į juos panašiais žodžiais.

32. Siekiant išvengti laidotuvių apeigų liturginių skirtingumų, nuo 2004 m. lapkričio 1 d. senosios laidotuvių apeigos nenaudojamos. Vietoj jų privalomos naujosios laidotuvių apeigos, kurias patvirtino Dievo kulto ir sakramentų kongregacija 2004 m. vasario 4 d. (Prot. Nr. 1352/99/L).

Ši instrukcija patvirtinta Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenariniame posėdyje 2004 08 31. Instrukcija įsigalioja nuo jos paskelbimo dienos.

Vysk. Jonas Boruta SJ
Lietuvos Vyskupų Konferencijos
Liturginės komisijos pirmininkas

Nuoširdžiai sveikiname J. E. vyskupą Juozą Tunaitį kunigystės 50-mečio proga

Paskyrimai

Telšių vyskupijoje

Kun. **Gediminas Jazbutis** atleistas iš Kalnalio ir Kūlupėnų parapijų klebono pareigų ir paskirtas Batakių ir Luomių parapijų klebonu.

Kun. **Aivaras Pudžiūvelis** atleistas iš Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Tauragės parapijos vikaru.

Kun. **Kęstutis Zybartas** atleistas iš Pievėnų, Rubikų, Dauginių parapijų klebono pareigų ir paskirtas Ventos parapijos klebonu.

Kun. **Antanas Pryšmantas** atleistas iš Ventos parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Gargždų parapijos vikaru.

Kun. teol. lic. **Vilius Viktoravičius** atleistas iš Lietuvos Kolpingo draugijos Telšių šv. Antano Paduviečio Kolpingo šeimos dvasios vadovo ir Telšių regiono skautų dvasios vadovo pareigų.

Kun. **Saulius Styra** atleistas iš Tauragės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Pievėnų, Rubikų, Dauginių parapijų administratoriumi.

Telšių vyskupo generalvikaras prel. dr. **Juozas Šiurys** paskirtas Lietuvos Kolpingo draugijos Telšių šv. Antano Paduviečio Kolpingo šeimos dvasios vadovu.

Kun. **Alvydas Vaitkevičius** atleistas iš Batakių ir Luomių parapijų klebono pareigų ir paskirtas Klaipėdos šv. Kazimiero parapijos rezidentu.

Kun. **Raimondas Jonauskas** atleistas iš Tauragės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kalnalio ir Kūlupėnų parapijų administratoriumi.

Neopresbiteris kun. **Kazys Žutautas** paskirtas Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaru.

Kun. relig. m. mgr. **Saulius Tomošaitis** atleistas iš Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Telšių vysk. V. Borisevičiaus kunigų seminarijos prefektu, seminarų vadovu, taip pat Telšių katedros rezidentu vikaro teisėmis.

Kun. fil. lic. **Virgilijus Poškus**, atšaukus ankstesnį paskyrimą, paskirtas Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kuni-

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Rugpjūčio 31 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vykusiame Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenariniame posėdyje dalyvavo visi Lietuvos vyskupai ordinarai ir augziliarai, išskyrus Kauno arkivyskupo augziliarą vysk. Joną Ivanauską. Kartu su Lietuvos vyskupais posėdžiavo apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas ir nunciatūros patarėjas mons. Charles Balvo.

Vyskupai aptarė visuomenės dvasinę būklę ir bendrą situaciją Lietuvoje artėjant Seimo rinkimams, susitelkdami ties problemomis ir rūpesčiais, apie kuriuos kaip ganytojai turėtų kalbėti tikintiesiems. Pasidalyta nuomonėmis, į ką rinkimų išvakarėse dera atkreipti visų geros valios Lietuvos piliečių dėmesį. Parengtas šias mintis išdėstantis vyskupų laiškas. Nuspręsta jį paskelbti per Šiluvos Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo atlaidus.

Šventasis Tėvas laiką nuo šių metų spalio mėnesį rengiamo Eucharistinio kongreso iki kitų metų lapkričio mėnesį vyksiančio Vyskupų sinodo paskelbė *Eucharistiniais metais*. Vyskupai aptarė, kaip geriausia minėti šiuos metus Lietuvoje, svarstė preliminarius pasiūlymus ir sielovadinius akcentus. Atkreiptas dėmesys, kad labai svarbu padėti žmonėms geriau suprasti ir išgyventi šv. Mišių prasmę, priimti Eucharistiją kaip krikščioniško gyvenimo viršūnę ir šaltinį, nes tik ji įgalina sukurti gyvą bendruomenę. Vyskupai pabrėžė būtinybę skatinti tikinčiuosius sąmoningiau dalyvauti šv. Mišiose, vėl atrasti, ką reiškia švęsti sekmadienį. Sutarta, kad Eucharistiniais metais visose vyskupijose reikėtų nustatyti ilgesnės trukmės Švč. Sakramento adoraciją. Artimiausiu metu bus sudaryta komisija, kuri parengs išsamius renginių planus ir numatys leidinius Eucharistiniais metams paminėti. Ši komisija taip pat padės Vyskupų Konferencijai pasirengti Vyskupų sinodui.

Vyskupai patvirtino Liturginės komisijos instrukciją kunigams dėl naujo lietuviško *Laidotuvių apeigyno*, kuris išleistas praėjusį mėnesį. Rengiant naujus apeigynus Lietuvoje toliau įgyvendinama visuotinėje Bažnyčioje po Vatikano II Susirinkimo pradėta ir daugelyje katalikiškų kraštų gerokai pasistūmėjusi liturginė reforma. Instrukcija siekiama padėti kunigams, kad jie negaištų įgyvendinti reformuoto apeigyno nuorodas ir deramai paaikšintų žmonėms pakeitimų prasmę.

Posėdyje svarstytas *Caritas* 2005–2008 metų strateginio plano projektas. Pasikeista mintimis, kokį teisinio registravimo pavidalą turinčios struktūros (organizacijos, įstaigos) geriausiai atitiktų Bažnyčios karitatyvinės veiklos pobūdį. Vyskupai sutarė, kad įmanomos ir tam tikrais atvejais naudingos įvairaus teisinio statuso struktūros, tačiau iš esmės *Caritas* turėtų likti sudėtine religinės bendruomenės dalimi. Didžiausias dėmesys privalo būti skiriamas savanoriškai veiklai parapijose; reikia stengtis, kad parama stokojantiems būtų teikiama ne tik centruose, bet ir atokesnėse vietovėse, kur šalpos poreikis dažnai yra kur kas didesnis. Vyskupai pabrėžė, jog ypač svarbu išlaikyti religinę *Caritas* veiklos dvasią, idant tai būtų nuoširdus krikščioniškos meilės darbas, kuris nepavirstų vien socialinių paslaugų teikimu.

Vyskupai buvo informuoti, kad Šventasis Sostas skatina Lietuvoje populiarinti Popiežiškąją misijų draugiją, kurios tikslas – skatinti tikinčiuosius domėtis misijomis, ugdyti misijinį katalikų sąmoningumą. Aptarta galimybė paskirti nacionalinį šios draugijos direktorių.

Vyskupai nutarė paskirti kun. Aušvydą Belicką Lietuvos Vyskupų Konferencijos atstovu Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos komisijoje trejų metų laikotarpiui.

Kitas Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis įvyks spalio 19–20 d.

Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Spaudos konferencija dėl renginių Vilniaus arkikatedros aikštėje

Rugsėjo 8 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje surengtoje spaudos konferencijoje kardinolas Audrys Juozas Bačkis žurnalistams pristatė viešą protesto laišką Vilniaus merui Artūriui Zuokui dėl Katedros aikštėje vykusių ir planuojamų renginių. Vilniaus arkivyskupas metropolitas asmeniškai laiškus, kuriuose prašo užkirsti kelią žmonių supriešinimui ir siūlo apsvarstyti Katedros aikštės statuso problemą, pasiuntė Respublikos prezidentui, Seimo pirmininkui ir ministrui pirmininkui. Spaudos konferencijoje taip pat dalyvavo vyskupas Juozas Tunaitis ir arkikatedros administratorius kun. Ričardas Doveika.

Susirinkusiems žurnalistams kardinolas sakė, kad šioje konferencijoje jis norėjęs viešai prabilti apie Vilniaus arkikatedros aikštės – seniausios Lietuvoje viešosios erdvės – statusą. Pasak kardinolo, „1990 m., spaudžiamas Sąjūdžio, tuometinis Vilniaus vykdomasis komitetas išleido nutarimą, kad Vilniaus katedros aikštė bus naudojama tik nacionalinės svarbos renginiams, juos suderinus su Vilniaus arkivyskupijos kurija. 1995 m. Vilniaus savivaldybė išleido tokį patį nutarimą, kurio iki šio laiko buvo deramai laikomasi. Tačiau pastaruoju metu susidarė išpūdis, kad Arkivyskupijos kurijos atsiklausoma tik dėl akių, į prieštaravimą numojama ranka. Išvydęs „Sostinės dienų“ programą negalio tylėti: misterijos „Žaibo gėlės“ scenarijus giliai žeidžia tikinčiųjų jausmus. Joje numatomos „aukos Perkūnui“, „vilionės“, „vaisingumo šokiai“ ir t. t. Padėtį dar galima taisyti dedant pastangas, kad visuomenė nebūtų supriešinta, todėl kreipiausi į Vilniaus merą, tačiau likau neišgirstas. Dabar kreipiuosi į valdžios pareigūnus klausdamas, koks yra Vilniaus katedros statusas? Iki šiol bendradarbiaujant su savivaldybe Katedros aikštėje pavyko išvengti partinių, politinių, komercinių renginių, čia buvo rengiamos šventės, turinčios prasmę visiems mylintiems Lietuvą žmonėms. Ar pavyks ir toliau laikytis šios linijos, parodys miesto vadovų gera valia“.

Į žurnalistų repliką, neva pagonybė yra senoji lietuvių religija, o čia tiktai teatras, kardinolas atsakė, jog iš scenarijaus matyti, kad tai ne visai teatras, kuriam parodyti būtų daugybė kitų vietų Vilniuje, bet kvietimas ištraukti į apeigas kaip į religines.

Kardinolas atsakė į žurnalistų klausimus ir kvietė Katedros aikštę palikti išimtinai nacionalinės reikšmės renginiams ir chaoso nesukeliantioms miesto šventėms. Spaudos konferenciją kardinolas A. J. Bačkis baigė žodžiais: „Daugelis Vilniaus katedros aikštę vadina Lietuvos širdimi, gerbime tą širdį“.

Į Vilniaus miesto merą Artūrą Zuoką kardinolas Audrys Juozas Bačkis kreipėsi tokio turinio laišku:

gų seminarijos filosofinių disciplinų dėstytoju, Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos vikaru.

Kun. relig. eduk. lic. **Rimantas Gudlin-kis** atleistas iš Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vice-reaktoriaus, Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos prokuratoriaus bei Telšių vyskupijos licėjaus prokuratoriaus pareigų, paliekant jam likusias ligi tol turėtas pareigas.

-tvig-

Kaišiadorių vyskupijoje

Prel. **Jonas Jonys** atleistas iš Kaišiadorių vyskupo generalvikaro pareigų.

Kun. teol. dr. **Algirdas Jurevičius** atleistas iš Kaišiadorių vyskupo vikaro pareigų ir paskirtas Kaišiadorių vyskupo generalvikaru.

Kun. **Virgilijus Balnys**, Musninkų parapijos klebonas, paskirtas Kernavės Švč. M. Marijos Škaplierinės parapijos administratoriumi. Kunigas reziduos Musninkuose.

-Kš-

Vilkaviškio vyskupijoje

Lietuvos kunigų marijonų provincijos vyresniojo prašymu, kun. **Andrius Šidlauskas** MIC paskirtas Marijampolės marijonų vidurinės mokyklos kapelionu.

-Vk-

Šventimai

Rugpjūčio 20 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis diakonu įšventino **Kęstutį Dvarecką** (gim. 1980 m.), baigusį Erfurto kunigų seminariją, ir paskyrė jį pastoracinei praktikai ir diakono tarnystei į Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo parapiją.

-Kš-

Apdovanojimas

Rugpjūčio 22 d. Pajevonio parapijos vargonininkui **Filemonui Bruzguliui** buvo įteiktas kryžius „Pro Ecclesia et Pontifice“ („Už Bažnyčią ir popiežius“). Šiuo žymeniu, kurį 1888 m. liepos 17-ąją įsteigė popiežius Leonas XIII, gali būti pagerbti tikintieji už jų nuopelnus Bažnyčiai. Iškilu popiežiaus apdovanojimu įvertinta Filemono Bruzgulio tarnystė Pajevonio parapijoje. Čia vargonuoti jis pradėjo prieš 50 metų, rūpestingu darbu ir pasiaukojimu suburdamas darną, pavyzdinę bažnytinę chorą.

Filemonui Bruzguliui kryžių „Pro Ecclesia et Pontifice“ po Mišių įteikė vysk. Rimantas Norvila, kartu perduodamas ir apaštališkojo nuncijaus Lietuvoje arkiv. Peterio Stephano Zurbiggeno sveikinimus bei pabrėždamas, kad šiuo pirmuoju tokio pobūdžio apdovanojimu Vilkaviškio vyskupijoje yra pagerbtas ir choras bei visa parapija. Ilgamečių vargonininką taip pat pasveikino Vilkaviškio dekanas prel. Vytautas Gustaitis, savivaldybės vicemeras Jonas Meškauskas ir Pajevonio seniūnas Gediminas Bisikirskas.

-apn-

Suspendavimas

Dėl padarytos didelės žalos Kriukų parapijos turtui bei pasikartojusio viešo papiktinimo 2004 m. rugsėjo 3 d. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis kunigą **Vytautą Kurtinaitį** atleido iš Joniškių parapijos vikaro ir Kriukų parapijos administratoriaus pareigų ir, vadovaudamasis Kanonų teisės kodekso kan. 1377 ir 1392 nuostatais, dekretu Nr. PD-12/04 suspendavo nuo visų kunigiškų pareigų (*a sacris*).

-Š-

Nauja kunigų taryba

Remdamasis Kaišiadorių vyskupijos 2004 m. birželio 28 d. Kunigų tarybos rinkimų rezultatais, rugpjūčio 18 d. Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis sudarė naują Kunigų tarybą.

Kunigų tarybos nariai: kun. Rokas Puzonas, kun. Antanas Gediminas Tamošiūnas, mons. Juozas Dabravolskas, mons. Vytautas Kazys Sudavičius, kun. Stasys Čiupalas, kun. Robertas Rumšas, kun. Algirdas Jurevičius, mons. Jonas Dalinevičius, mons. Vincas Baublys, kun. Kęstutis Kazlauskas, kun. Rimvydas Jurkevičius ir kun. Petras Avižienis.

Konsultoriai: mons. Juozas Dabravolskas, mons. Jonas Dalinevičius, kun. Algirdas Jurevičius, kun. Rokas Puzonas, kun. Rimvydas Jurkevičius ir kun. Antanas Gediminas Tamošiūnas.

-Kš-

Susitelkimo diena

Rugpjūčio 19 d. Kaišiadorių vyskupijos Katechetikos centre vyko tradicinė vyskupijos tikybos mokytojų bei katechetų susitelkimo diena. Šiais metais susirinko bemaž 70 tikybos mokytojų bei katechetų. Kaip ir visuomet, ryš-

Gerbiamasis Mere,

viešai kreipiuosi į Jus dėl pastaruoju metu vykusių ir ši rugsėji planuojamų renginių Katedros aikštėje. Nuolat siekiau miesto valdžios ir bažnytinės vyresnybės sutarimo, kas dera, o kas nedera šioje vietai Lietuvos žmonėms brangioje vietoje, svarbiausių religinių ir tautinių iškilnių erdvėje, turinčioje ypatingą sakralinį statusą. Ir anksčiau esame skausmingai diskutavę apie prekybą alkoholiu, pigius atrakcionus bei kitas komercines pramogas Katedros aikštėje, tačiau merijos pareigūnai iki šiol daugumą laikėsi susitarimo kiekvienu konkrečiu atveju tartis dėl renginių projektų. 1990 ir 1995 metais miesto valdžia buvo priėmusi formalius sprendimus Katedros aikštėje „organizuoti tik reikšmingus renginius, suderinus su Arkivyskupijos kurija“.

Turiu apgailestauti, kad nepaisėte mūsų priešingos nuomonės dėl krepšinio rungtynių transliacijų Katedros aikštėje. Abejojome organizatorių teiginiu, jog tai taps nacionaline švente, ir iš tiesų renginys tebuvo keliolikos šimtų jaunuolių susibūrimas, kuriame neišvengta paauglių girtavimo. Deja, susidaro išpūdis, kad Arkivyskupijos kurijos sutikimo dėl planuojamų renginių dabar atsiklausiam tik „dėl akių“, nes į prieštaravimą numojama ranka. Apsvarstę „Sostinės dienu“ projektą, pritarėme, kad Katedros aikštėje vyktų neįgalųjų meno kolektyvų pasirodymas-mugė ir būtų atliekama opera „Toska“. Tačiau šiomis dienomis viešai paskelbta, kad Katedros aikštėje dar bus džiazas koncertas ir didžejų pasirodymas, kuri raginame surengti kitoje vietoje. Maža to, Jūs neatsižvelgėte į oficialiuose raštuose ir mūsų privačiuose pokalbiuose net kelis kartus išsakytus argumentus, kad folk-roko misterijos „Žaibo gėlės“ vaidinimas greta Arkikatedros jokia būdu neleistas, nes ši pagoniškų apeigų inscenizacija giliai įžeistų tikinčiųjų jausmus.

Ganytojo atsakomybė, rūpestis dėl žmonių orumo, pareiga puoselėti religines ir tautines tradicijas, užtikrinti pagarbą sakraliai erdvei verčia mane atvirai protestuoti prieš Vilniaus merijos nesiskaitymą su didelės dalies Lietuvos piliečių ir miesto gyventojų įsitikinimais. Jūs esate žadėjęs asmeniškai pasidomėti būsimais renginiais ir spręsti, kur perkelti pagoniškus ritualus. Todėl vis dar noriu tikėti, kad gera valia, išmintis, bendradarbiavimo su Bažnyčia visuomenės labai dvasia pranoks ambicijas bei verslo interesus, ir nederami renginiai Katedros aikštėje bus atšaukti.

-sm-

Arkiv. T. Matulionio minėjimas Kaišiadoryse

Rugpjūčio 20 d., kaip ir kasmet, Kaišiadorių katedroje paminėtas Dievo tarno arkivyskupo Teofiliaus Matulionio atminimas. Jis prasidėjo Kaišiadorių vyskupijos Sielovados centre paskaita kunigams „Dievo tarno beatifikacijos byla. Šventumo svarba šiandien“. Prelegentas kun. dr. Robertas Rumšas, kuriam, vietos vyskupo pavedimu, yra tekę rinkti medžiagą arkivyskupo Teofiliaus beatifikacijos bylai, kalbėjo apie kankinių kultą Bažnyčioje, minėjo, kokių reikia sąlygų asmenį siekiant paskelbti Bažnyčios kankiniu ar šventuoju, supažindino su arkivyskupo T. Matulionio bylos eiga.

Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis pabrėžė, jog Dievo tarno Teofiliaus dorybių sklaida vyskupijoje neturi nuslūgti. Kuo daugiau gyvenančių vyskupijoje tikinčiųjų pažins šį iškilų asmenį, jo gyvenimą ir herojiškas dorybes, tuo labiau tikės jo šventumu ir pasitikės jo užtarimu.

Pašnekesyje dalyvavę kunigai pasidžiaugė, jog Teofiliaus Matulionio gyvenimui ir veiklai nušviesti Kaišiadorių vyskupijoje nuveikta nemažai: Birštone įrengta memorialinė ekspozicija, kurią kasmet aplanko apie 10 tūkst. lankytojų, centrinę Kaišiadorių aikštę šalimais katedros puošia T. Matulionio atminimui skirtas paminklas, parengta poetinė kompozicija „Nemarus mirtingasis“, kurią matė dauguma vyskupijos parapijų tikinčiųjų, išleista biografinė knyga „Arkivyskupas Teofilius Matulionis“, taip pat skrajutės ir paveikslėliai su Dievo tarno atvaizdu, trumpa biografija ir malda paskelbimui šventuoju išmelsti. Atvykstantys į Kaišiadorių katedrą maldininkai visuomet kviečiami aplankyti Dievo tarno kapą kriptoje, kur kiekvieno mėnesio dvidešimtąją dieną rengiamos pamaldos.

Po pašnekesių Kaišiadorių katedroje vykusiose iškilmingose šv. Mišiose dėkota Viešpačiui už Dievo tarno arkiv. Teofiliaus Matulionio herojišką gyvenimą ir tikėjimo liudijimą, melsta, kad jis būtų paskelbtas šventuoju. Po Mišių vyskupas kartu su kunigais bei gausiu tikinčiųjų būriu meldėsi katedros kriptoje prie Dievo tarno palaikų. Tą pačią dieną Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis prie namo (Kęstučio g. 31), kuriame 1985–1989 m. gyveno tuometinis Kaišiadorių vyskupijos administratorius kardinolas Vincentas Sladkevičius, arkivyskupo Teofiliaus Matulionio įpėdinis, atidengė kardino atminimui skirtą lentą.

-Kš-

Baltijos kelio 15-osios metinės Šiauliuose

Rugpjūčio 23-iają Šiauliuose buvo iškilmingai paminėta Baltijos kelio penkiolikos metų sukaktis. Minėjimas prasidėjo pirmadienio popietę Šv. Petro ir Pauliaus katedroje, kur šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Šventėje dalyvavo svečiai iš Kanados: prelatas Edmundas Putrimas ir tėvas Eugenijus Jurgutis, taip pat didžiulė Kanados lietuvių delegacija.

„Mes šiandien susirinkome padėkoti Dievui už šitą laisvės kelią“, – sakė per pamokslą vysk. E. Bartulis pabrėždamas, jog tikrasis laisvės kelias nepripažįsta jokios puikybės, išdidumo ir savanaudiškumo. „Mums reikia vėl išsilaisvinti, naujai atgimti Viešpatyje Jėzuj Kristuje ir apglėbti rožinio malda visą mūsų Lietuvą, visus Baltijos kraštus, kaip anuomet – prieš penkiolika metų – buvome apglėbę juos rankomis“, – sakė jis.

Šv. Mišių pabaigoje savo mintimis dalijosi svečias iš Kanados prelatas Edmundas Putrimas. Jo žodžiais, Baltijos kelias atidarė duris pasauliui, ir Lietuva priėmė pasaulį, o pasaulis priėmė Lietuvą. „Mes meldžiamės, kad mūsų tautiečiai, išvažiuavę pro tas duris į platųjį pasaulį, nepamirštų, kas jie yra, kad nepamirštų religinių tradicijų, kad nepamirštų tuo keliu pareitį“, – kalbėjo svečias.

Vėliau Prisikėlimo aikštėje ta proga kalbėjęs pirmasis Šiaulių miesto meras, dabartinis Šiaulių miesto savivaldybės mero pavaduotojas Kazimieras Šavinis pabrėžė, kad Baltijos kelyje buvo padėti išsilaisvinimo pamatai ne tik trimis Baltijos valstybėms, bet ir kitoms tautoms. Žodį taręs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis teigė, jog nesunku padaryti žygdarbį, nesunku kartais pasiaukoti akimirka ar valandą, bet labai nelengva savo pareigas nuolat vykdyti ištikimai ir garbingai. Ganytojas kvietė ištvermingai eiti laisvės keliu, nepavargstant, nenusilpstant, nekeikiant, neburnojant, bet mylint ir aukojantis. Šiaulių miesto sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, Baltijos kelio organizatorius Kazimieras Alminas susirinkusiuosius pavadino artimiausiais žmonėmis ir ragino dažniau susikibti rankomis. Po to minėjimo dalyviai vyko į Pasvalio rajoną, Pumpėnus, kur prieš penkiolika metų šiauliečiai buvo susitelkę Baltijos kelyje. 18 val. jie priėmė ir toliau perdavė simbolinę puokštę, jungiančią trijų valstybių žmones laisvei ir vienybei.

-irat-

kiausias dienos akcentas ir kulminacija – Eucharistijos šventimas, vadovaujant vietas vyskupui Juozapui Matulaičiui. Pamokslą šv. Mišių metu pasakė Katechetikos centro dvasios vadovas kun. A. G. Tamošiūnas. Pabaigoje vyskupas pasimeldė už visus mokytojus ir katechetus bei suteikė jiems iškilmingą siuntimą. Po iškilmingo siuntimo Katechetikos centro didžiojoje salėje apie mokytojo autoriteto vaidmenį kalbėjo Vilniaus arkikatedros administratorius kun. R. Doveika.

-svp-

Stovykla Mišių patarnautojams

Rugpjūčio 19–24 d. Mišių patarnautojams, šiais metais dalyvavusioms Mišių patarnautojų krepšinio varžybose, Pabradėje buvo surengta vasaros stovykla. Prie Kaišiadorių vyskupijos Mišių patarnautojų prisijungė Rudaminos bei Šv. Jono kongregacijos globojamos Vilniaus parapijos Mišių patarnautojai. Vaikinams teko ne tik gyventi kareiviškoje aplinkoje, susipažinti su kariūnų gyvenimu, ginkluote. Su jais kartu poilsioavo bei mokymus jiems vedė Šv. Jono kongregacijos broliai. Per mokymus vadovai stengėsi atskleisti svarbiausius tarnystės bruožus – bendrystės svarbą parapijoje ir patarnautojų grupėje, išlaikant ryšį su Dievu; ištikimybę, draugystę ir įsipareigojimą Dievui, taip pat būtinybę būti drąsiam, mokėti skaityti šv. Mišių simbolinius gestus.

-is-

Atlaidai Palangoje

Rugpjūčio 22 d. Palangoje buvo itin iškilmingai švenčiami šv. Roko atlaidai. Gausiai susirinkusiems vietiniams palangiškiams ir miesto svečiams votyvos šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Per pamokslą ganytojas kalbėjo: „Krikščioniui reikia eiti siauroju išganymo keliu. Atpirkėtasis žmogus turi būti ženklas kitiems – tiems, kurie dar negirdėjo Evangelijos. Krikščionis gali tapti sukrypęs, pasviręs pakelės ženklas, kai vien girdi Evangeliją, bet negyvena ja. Šiuo keliu privalome eiti ne vieni, kiti žmonės turi pamatyti mūsų gyvenimą, širdies šilumą. Skleisdami gerumą tapsime ženklu, ir pasaulyje bus daugiau žmogiškumo“.

Mišių metu giedojo Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos grigališkojo choralo studijos nariai. Po

Mišių visų laukė staigmena – sakralinės muzikos koncertas. Atlaidų dalyviams koncertavo profesorius Eduardas Kaniava, Deivis Norvilas. B. Brazdžionio eiles skaitė aktorė Barbora Abramavičiūtė, vargonavo Audronė Juozauskaitė. Didžiuosius šventojo Roko atlaidus vainikavo V. A. Mocarto „Karūnavimo mišios“, kurias atliko Klaipėdos muzikinio teatro solistai ir choras bei Mažosios Lietuvos simfoninis orkestras.

Kitų tą dieną aukotų Mišių metu Klaipėdos universiteto Katechetikos katedros vedėjas kunigas dr. doc. Arvydas Ramonas kvietė gerai pamąstyti, ar atpažįstame Kristų konkrečiame savo gyvenime, dirbdami, mokydamiesi, mylėdami. Palangos parapijos klebonas kanauninkas dr. Algis Genutis šventės pabaigoje, padėkojęs Viešpačiui, maldininkams ir artimiausiems savo bendradarbiams, visiems palinkėjo šventojo Roko ir Viešpaties Jėzaus globos.

-kss, tv-

Skautų stovykla

Rugpjūčio 22–26 d. Lietuvos skautija ir jūrų skautai įvairaus amžiaus vaikus ir jaunuolius, norinčius turiningai praleisti laisvalaikį ir susipažinti su skautų veikla, Kaune pakvietė į skautiškų žaidimų aikštelę. Stovyklos dalyviai, padedami skautų, galėjo susipažinti su skautiškais mazgais ir jų panaudojimu, išmokti statyti palapines, išbandyti savo galimybes ir taiklumą, žaisti skautiškus žaidimus. Pasak žaidimų aikštelės iniciatoriaus ir vadovo J. Dragūno, Lietuvos skautija, vadovaudamasi šūkiu „Dievui, Tėvynei, artimui“, siekia ugdyti ir rengti jaunimą integruotai į visuomenę per maldą ir įvairius veiklos metodus su žaidybiniais elementais. Lietuvos skautija vienija apie 3000 įvairaus amžiaus asmenų. Norint į veiklą įtraukti daugiau vaikų, jaunų žmonių bei neįgaliųjų, rengiamos skautų vasaros stovyklos įvairiose Lietuvos vietose, keliaujama plaustais, organizuojami jaunųjų vadovų (valtininkų) kursai, vykstama stovyklauti į užsienį. Lietuvos skautija priklauso pasaulio skautų judėjimui, todėl dalyvauja mainų programose. 30 skautų iš Lietuvos vasarą stovyklavo Prancūzijoje, vienas – Amerikoje. Skautams stovyklose talkina kun. A. Saulaitis SJ.

-jp-

Lotyniškosios kultūros festivalio pabaiga Vilniuje

Rugpjūčio 15–29 d. Lietuvoje vyko lotyniškosios kultūros festivalis *Fundamentum Collegii*, kuriuo norėta atskleisti Vakarų Europos kultūros įvairovę bei paskatinti atsigręžti į Lietuvos europinį paveldą, išryškinant jame pilietiškumo turinį. Kražiuose prasidėjęs festivalis baigėsi Vilniuje. Pasutinę festivalio dieną Šv. Jonų bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios. Iškilmingai liturgijai vadovavo kardinolas A. J. Bačkis, pamokslą pasakė kun. Antanas Saulaitis SJ.

Popietę Vilniaus universiteto Senato salėje prasidėjusiame forume „Vilnius – piliečių miestas: tradicija ir dabartis“ sveikinimo žodį pirmasis tarė VU rektorius prof. Benediktas Juodka. Jis pabrėžė, kad XVI–XVII a. jam, kaip VU rektoriui, yra labai svarbus: 1579 m. Vilniaus universiteto įsteigimas prisidėjo prie barokinės lotyniškosios kultūros suklestėjimo. Šiomet spalio 30 d. Vilniaus universitetas švęs 425 m. jubiliejų.

Forumą pradėjo kardinolas A. J. Bačkis pranešimu „Vilnius – krikščionių miestas“. Kardinolas svarstė, ar Vilnius tebėra krikščionių miestas; kokia buvo Lietuvos sostinė, kai jos gyventojų daugumą sudarė ištikimi krikščionys; ką krikščioniškumas reiškia miestelėnų gyvenimui; kodėl vilniečiai turi tapti atsakinga ir rūpestinga bendruomene, tikra miesto šeimyninė. „Beveik visa, kas išskiria mūsų sostinę, kas nuo seno buvo artimesnių ir tolimesnių keliautojų traukos priežastimi, yra išsiskiriantį krikščioniškoje tradicijoje. Tai Aušros vartai ir Kalvarijos, šventojo karaliačio Kazimiero relikvijos ir su jo iškilme susieta Kaziuko mugė, Vilniaus verbos ir pagal šv. Faustinos regėjimus nutapytas Gailestingojo Jėzaus atvaizdas“, – kalbėjo kardinolas. „Vilnius daug amžių garsėjo kultūrine įvairove, tolerancija ir prasmingomis skirtingų miestiečių grupių iniciatyvomis. Svarbu, kad valdžia labiau pasitikėtų susibūrusių žmonių pastangomis bei gera valia, o žmonės aktyviau priešintųsi valdžios įtarumui. Ir šiandien Vilniaus stiprybė galėtų tapti nevaldiškos rūpybos programos, privačios katalikiškos mokyklos ir daugelis kitų gražių dalykų, už kuriuos miestelėnai imasi atsakomybės savo tikėjimo dėka. Taigi Vilniaus krikščioniškumas – jo gyvybės ir klestėjimo laidas“, – sakė ganytojas linkėdamas, „kad po istorijos pervartų Vilnius vėl pamažėle taptų gyva bendruomene, atsakingai kuriančia ramų, žmogui ir Dievui malonų gyvenimą“. Kardinolas taip pat ragino neužmiršti, kad „gyvos bendruomenės centru negali būti abstrakti idėja ar materialinė nauda. Prasmingam, doram veikimui žemėje būtinas tikėjimas šio gyvenimo ribas pranokstančiu Amžinybės pažadu“.

Forumo dalyviams buvo perskaitytas prezidento Valdo Adamkaus sveikinimas. Jame prezidentas, primindamas Oskaro Milašiaus pranašystę, jog Vilniui lemta tapti Šiaurės Atėnais, išreiškė viltį, kad „aukšti demokratijos reikalavimai yra ne tik poetinė pranašystė, bet ir pilietinis įsipareigojimas, kurį visi privalome ginti“. Vilniaus miesto meras Artūras Zuokas kalbėjo apie „miesto viziją“, išryškindamas tvirtų bendruomenių ir šeimų svarbą bei kviesdamas į miesto plėtrą žvelgti ne vien finansine – investicijų, bet ir dvasine prasme.

LR nacionalinės UNESCO komisijos generalinė sekretorė Asta Drimaitė skaitė pranešimą tema „Vilniaus paveldo aktualumas miestui ir pasauliui (*urbi et orbi*)“, kuriame Vilniaus miesto raida buvo peržvelgta iš architektūros istorijos taško. Buvo perskaitytas ir dr. Juozo Kazicko sveikinimo žodis „nuo valdovų vertybių iki Valdovų rūmų“. Prof. Eugenija Ulčinaite kalbėjo apie „*Gratulatio* – Europos miesto tradiciją“, aiškino „*gratulatio*“ prasmę ano meto žmonių gyvenime, remdamasi rašytiniais istoriniais šaltiniais nušvietė lotyniškosios kultūros pagrindinius bruožus. Dr. Mantas Adomėnas skaitė pranešimą tema „*Polis – Pilis – Piliėtis – Valstybė*“.

Mindaugas Kubilius kalbėjo apie šv. Kazimierą kaip miestiečio ir piliečio idealą. Forumo metu savo mintimis taip pat dalijosi žurnalistas Rimvydas Valatka, LR Seimo vicepirmininkas Gintaras Steponavičius, dr. Mažvydas Michalauskas.

Vakare VU didžiajame kieme buvo suvaidinta Arnoldo Ališausko gratulacija „Nesudegantis miestas“, o Šv. Jonų bažnyčioje lotyniškosios kultūros festivalis užsibaigė Claudio Monteverdi „Venecijietiškais Mišparais“ („Vespres in honorem Beatae Mariae Virginis“), kuriuos atliko choras „Brevis“ ir Senosios muzikos ansamblis „Antiphona“.

-sm-

Tikybos mokytojų rudens konferencija Marijampolėje

Rugpjūčio 26 d. Marijampolėje įvyko Vilkaviškio vyskupijos tikybos mokytojų rudens konferencija. Po Mišių, kurioms vadovavo vysk. Rimantas Norvila ir vysk. Juozas Žemaitis MIC, renginio dalyviai susirinko Muncipalinio dramos teatro salėje. Čia pagrindinį pranešimą apie netradicinius religinius judėjimus Lietuvoje skaitė VDU Socialinio darbo instituto direktorius kun. Artūras Jagelavičius.

Lektorius pabrėžė, kad į sektas gali būti įtrauktas bet kuris žmogus, ypač – sunkiais gyvenimo momentais. Sektos ypač domisi paaugliais, jaunuoliais, pasiilgusiais dėmesio, švelnumo. Žmogus dažnai nežino, kad verbavimo scenos yra surežisuotos, kruopščiai parengtos. Religija turi būti priimama laisvu apsisprendimu, o išitraukimo į sektą atveju tą laisvę suvaržo sąmoningai ribojama informacija. Be to, sektos smarkiai kontroliuoja elgesį, mintis bei jausmus. Pasaulis skirstomas tik į gerus ir blogus, stengiamasi užblokuoti visas kritiškas mintis, pagunda sutapatinama su nuodėme. Manipuliuojant kaltės ir baimės jausmais, žmogus praranda gebėjimą objektyviai vertinti tikrovę, yra įtraukiamas į uždara grupę, draugišką tarpusavyje, bet labai priešišką kitiems.

Evangelizuoti sektų narius sunku, nes jie jaučiasi turį tikrą tikėjimą. Tad būtina visų pirma gerai žinoti savo doktriną ir mokėti ją apginti, koncentruojantis į pagrindines Šventojo Rašto tiesas, neišviliant į tuščius ginčus dėl antraeilių dalykų. Taip pat reikalinga ir asmeninė evangelizavimo patirtis bei sektų specifikos išmanymas. Išsivadavimas iš sektos įtakos priklauso nuo to, kiek laiko joje praleista ir koks intensyvus buvo jos poveikis.

Kun. Artūras Jagelavičius priminė, kad sektų veikla skatina imtis priemonių. Reikalingas švietimas, mokantis kritiškai mąstyti, perspėjantis apie keliamus pavojus, tačiau neišjuokiantis ir neniekinantis klystančių, kurie dažniausiai taip pat turi gerų intencijų, tiesos krislų. Be to, būtina kurti šiltesnes parapines bendruomenes, kad kiekvienas jose galėtų rasti gyvą tikėjimą, vilties ir meilės liudijimą.

Vilkaviškio vyskupijos Katechetikos centro vadovė Elena Gvzdaitienė supažindino su dabartine tikybos dėstymo padėtimi, trumpai apžvelgė svarbiausius praeitais mokslo metais nuveiktus darbus, pristatė ateities planus. Vyskupijoje dirba per 300 tikybos mokytojų, o jų pamokas lanko 63 proc. mokinių (Lazdijų dekanate – 85 proc.). Katechetikos centro darbuotojai praeitais mokslo metais vizitavo Aleksoto dekanato Prienų rajono ir Šakių dekanato mokyklas, o naujaisiais metais tikisi lankyti Lazdijų ir Vilkaviškio dekanatuose. Kaip ir anksčiau, planuojama rengti įvairius seminarus. Taip pat pasveikintos sėkmingai studijas baigusios mokytojos. Pabaigoje konferencijos dalyviams parodytas Vilkaviškio vyskupijos Jaunimo centro parengtas spektaklis „Morfėjaus vaikai“.

-apn-

Šv. Kazimiero metų renginys Žemaitijoje

Rugpjūčio 26 d. Vėžaičiuose vyko pagrindinis jubiliejinį šventojo Kazimiero metų renginys Telšių vyskupijoje. Šventė prasidėjo įspūdinga eisena per miestelį: žygiavo jaunimas, šauliai, ateitininkai, būrys choristų. Prie pagrindinių bažnyčios vartų Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos vicerektorius kunigas lic. Eligijus Astrauskas kreipėsi į susirinkusiuosius, kviesdamas šventąjį Kazimierą prisiminti ne tik per iškilmes, bet ir kasdienybėje. Procesijoje į bažnyčią būrelis kunigų giedojo Šventojo Kazimiero litaniją. Šv. Mišių aukai vadovavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Ganytojas įžangos žodyje priminė skaudžią šios, seniausios Žemaitijoje, Šv. Kazimiero bažnyčios istoriją, dėkojo vėžaitiškiams už šventojo garbinimą sovietmečiu.

Per pamokslą vyskupas Jonas Boruta SJ apžvelgė šventojo gyvenimą ir atskleidė jo meilę tėvynei, kurią jis liudija savo stebuklinga globa. Vyskupas ragino nepamiršti Lietuvos globėjo, kuris paliko nuostabų pavyzdį, kaip galima viską nugalėti gyvenant su Kristumi. Po Mišių aukos, vyskupo vadovaujama, apie bažnyčią išsiriškavo didinga Eucharistinė procesija, grojo jaunimo pučiamųjų orkestras, į dangų kilo smilkalų dūmai ir giesmės. Renginio pabaigoje vyskupas Jonas Boruta SJ padėkojo svečiams ir pakvietė visus kartu dar pabūti bendroje agapėje.

-kss-

Kun. Rufo Pereiros seminaras

Rugpjūčio 31 d. Kauno arkivyskupijos Jaunimo centro salėje Katalikų evangelizacijos centras surengė seminarą „Nukentėjusiųjų nuo nekrikščioniškų religinių judėjimų bei okultinių praktiškų pastoracija“. Renginyje dalyvavo apie 90 žmonių, iš jų 43 kunigai iš įvairių vyskupijų. Tarp dalyvių buvo ir kunigų iš Baltarusijos, kur prieš tai svečias iš Indijos taip pat vedė seminarą. Šiuo metu kun. R. Pereira dirba vienoje iš Bombėjaus parapijų, yra Tarptautinės egzorcistų asociacijos vicepirmininkas. Prieš seminarą kun. Rufus Pereira aplankė arkivyskupą S. Tamkevičių ir papasakojo apie savo veiklą.

Seminaro metu kun. R. Pereira dėstė Bažnyčios mokymą apie piktosios dvasios buvimą, aiškino teologinius bei biblinius šio mokymo pagrindus. Prelegen-

tas nurodė žmogiškosios asmenybės ir visuomenės sritis, kur ypač dažnai patiriama piktosios dvasios įtaka. Kalbėdamas apie įvairias demoniškujų galių apraiškas jis, be kita ko, išskyrė ir palyginti naują apraišką – terorizmą. Seminaro dalyviai šventė Mišias, buvo meldžiamasi užtarimo malda.

-kl-

Pašventinimas Truskavoje

Rugsėjo 5 d. Truskavoje Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės bendruomenė šventė savo dešimtmetį. Ta proga buvo pašventinti antrieji šios bendruomenės namai, pavadinti Švč. Gailestingumo Motinos namais. Dalis bendruomenės seserų ir toliau gyvens Šv. Teresėlės namuose Krikštėnuose (Ukmergės raj.).

Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbruggenas. Jis kalbėjo apie Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės bendruomenei būdingą karmelitiškąją dvasinumą, derinamą su evangelizacija ir veikliu apaštalavimu. Nuncijus priminė bendruomenės pradžią Vilniuje, veiklą Krikštėnuose ir džiaugėsi jos įsikūrimu Panevėžio vyskupijoje. Panevėžio vyskupui iškilmeje atstovavo vyskupas emeritas Juozas Preikšas. Bendruomenės įkūrėja ses. Rozana Graulich tarė padėkos žodį dvasininkams, rėmėjams, bendruomenės bičiuliams ir talkininkams.

Po Mišių buvo pašventinti Švč. Gailestingumo Motinos namai, juose vyko agapė. Bažnyčios salėje parodytas filmas apie Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės bendruomenę.

-kl-

Renginiai Klaipėdoje

- Rugsėjo 26 d. Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ Klaipėdos šv. Kazimiero parapijoje 53 jauniems parapijiečiams suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Ganytojas džiaugėsi, kad jaunimas visus metus rengėsi tikėjimo tvirtumo sakramentui. Per pamokslą vyskupas akcentavo krikščioniškojo gyvenimo pamatinius dalykus – išpažintį, kasdienę malda, sekmadienio Mišių auką.

- Rugsėjo 29 d. Klaipėdos šventojo Kazimiero parapijos tikintieji gausiai rinkosi pagerbti savo parapijos šventąjį globėją Kazimierą. Pamokslus per atlaidus sakė kunigas Mindaugas Naušėda. Pamokslininkas kvietė jaunimą

Mokslo metų pradžia

Vilniaus kunigų seminarijoje

Rugsėjo 30 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengta naujų mokslo metų pradžios inauguracijos šventė prasidėjo šv. Mišiomis seminarijos koplyčioje. Eucharistijos šventimui vadovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, kartu meldėsi vyskupas Juozas Tunaitis, seminarijos vadovybė, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų dekanai, dėstytojai, seserys vienuolės, seminarijos darbuotojai ir klierikai.

Kardinolas klierikams linkėjo širdyse turėti giliausią troškimą – atrasti gyvąjį Jėzų. Ganytojas kvietė sielos akimis sutikti Jėzų klausantis Dievo žodžio, dalyvaujant kasdieniame Eucharistijos šventime ar išgyvenant Viešpaties artumą adoracijoje. Kardinolas A. J. Bačkis ragino pažinti Kristų Bažnyčios gyvenime, kuris yra jo išganomosios misijos tęsinys, taip pat ieškoti Jėzaus gyvenimo įvykiuose, brolių ir seserų veiduose. Taip pat arkivyskupas pranešė, kad ateinančius metus popiežius Jonas Paulius II paskelbs Eucharistijos metais, ir pakvietė visus išgirsti Šventojo Tėvo kvietimą iš naujo išgyventi tikrą Kristaus buvimą Švenčiausiąjame Sakramente.

Po šv. Mišių naujųjų mokslo metų inauguracijos iškilmeje seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius pabrėžė asmeninio santykio su Kristumi, išgyvenamo seminarijoje, bei atsivertimo, kuris įvyksta sutikus gyvąjį Jėzų savo gyvenime, būtinumą. Jis susirinkusiems pristatė naujus seminarijos dėstytojus. Naujuosius studijų metus pradėjo 55 seminaristai. Pirmajame kurse mokosi – 9, antrajame – 2, trečiajame – 13, ketvirtajame – 14, penktajame – 11 ir šeštajame – 6 klierikai. Iš Vilniaus arkivyskupijos mokosi 27 seminaristai, iš Kaišiadorių vyskupijos – 11, iš Panevėžio vyskupijos – 16 alumnų, taip pat vienas brolis iš bazilijonų vienuolyno. Į parengiamąjį kursą šiais metais priimti 9 kandidatai.

Seminaristų vardu kalbėjęs pirmojo kurso seniūnas Mykolas Sotničenka palinkėjo ateinančiais metais nelikti vieni kitiems abejingiems, drąsiai eiti pirmyn bei nebijoti būti iššūkiu pasauliui.

Inauguracinę mokslo metų pradžios paskaitą skaitė Kaišiadorių vyskupijos generalvikaras, Vilniaus kunigų seminarijos dėstytojas kun. dr. Algirdas Jurevičius. Jis, remdamasis ankstyvosios Bažnyčios istoriniais tekstais, kalbėjo tema „Apaštalų, pranašų ir mokytojų tarnysčių reikšmė Bažnyčiai“. Kun. A. Jurevičius išsamiai apibūdino ankstyvasias tarnystes, jų išnykimo aplinkybes bei priežastis, atpažinimo kriterijus, taip pat nurodė šių dienų Bažnyčios uždavinius, kuriems įgyvendinti reikia senųjų tarnysčių dvasios. Šventė baigėsi iškilmingais pietumis seminarijos valgykloje.

Nuo rugsėjo 30 d. iki rugsėjo 3 d. klierikai dalyvavo kasmetinėse mokslo metų pradžios rekolekcijose, kurias vedė tėvas Vytautas Merkys SJ.

Rugsėjo 4 d. Vilniaus kunigų seminarijos bendruomenė išvyko piligriminėn kelionėn į Agluoną (Latvija). Atvykę į Škeltovos miestelį, visi 13 kilometrų ėjo pėsčiomis į Agluonos Švč. Mergelės Marijos baziliką, kur buvo aukojamos šv. Mišios lietuviškai. Vakare Agluonos šventoriuje klierikai ėjo Kryžiaus kelią, o per naktį budėjo Švč. Sakramento adoracijoje.

Kitą dieną į susitikimą su seminarijos bendruomene atvyko Rėzeknės vyskupas Janis Bulis, kuris papasakojo apie Bažnyčios padėtį Latvijoje. Vyskupas seminarijai padovanojo medinį kryžių ir latviško šokolado. Seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius vyskupui padovanojo Dievo Gailestingumo paveikslą. Sekmadienį klierikai dalyvavo iškilmingame Eucharistijos šventime, pamaldų metu giedojo seminarijos choras. Po šv. Mi-

šių ir pietų Agluonos piligrimų namuose, padėkojusi šventovės klebonui už nuoširdų priėmimą, seminarijos bendruomenė grįžo į Vilnių.

-sj-

VDU ir Kauno kunigų seminarijoje

Rugsėjo 1 d. VDU ir Kauno kunigų seminarijos bendruomenės naujus mokslo metus pradėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis, kurias aukojo arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupai J. Preikšas, R. Norvila ir gausus būrys Kauno parapijų kunigų, Kauno kunigų seminarijos ir VDU dėstytojų.

Per pamokslą arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė, kad rugsėjo pirmoji prasideda su Viešpačiu – pasaulio šviesa, ir paakino visą dėmesį nukreipti į Kristų, nes nūdienos pasaulis dūsta be Kristaus dvasios: sunykusi šeima, vyksta karai, teroro aktai, badauja žmonės. Taip yra todėl, kad, anot apaštalo Pauliaus, dauguma statydami gyvenimą remiasi ne Dievu, bet savo pragmatiška išmintimi. Kalbėdamas apie studijas, ganytojas akcentavo intelektualinės, pilietinės ir dvasinės brandos svarbą prisiimant atsakomybę už savo tautą ir linkėjo augti Kristaus Evangelijos šviesoje, bendradarbiauti su Dievu.

Po šv. Mišių VDU didžiojoje salėje rektorius V. Kaminskas, apžvelgęs universiteto gyvavimo istoriją, pasidžiaugė, kad naujus mokslo metus universiteto 6 fakultetuose, 4 institutuose, 22 katedrose pradeda apie 9000 įvairių pakopų studentų iš visos Lietuvos, iš jų 1900 pirmakursiai. Anot rektoriaus, universitete sudarytos visos sąlygos mokytis ir tobulėti dvasiškai – apie tai byloja moderniai įrengtos auditorijos, bibliotekos, dvi koplyčios, sporto centras. Rektorius pasveikino VDU Katalikų teologijos fakulteto dekaną mons. doc. dr. V. S. Vaičiūną, kurį popiežius Jonas Paulius II paskyrė Šv. Sosto garbės prelatu, ir VDU Socialinių mokslų instituto direktorių kun. dr. A. Jagelavičių, kurį popiežius paskyrė Šv. Tėvo kapelionu.

Arkiv. S. Tamkevičius, sveikindamas pirmakursius, linkėjo tesėti duotą priesaiką ir bręsti meile. Ganytojas pasidžiaugė šio universiteto bei Bažnyčios bendradarbiavimu bendram labui. Arkivyskupijos kancleris kun. A. Grušas perskaitė Šv. Tėvo dekretą, kuriuo už nuopelnus Bažnyčiai bei katalikiškųjų vertybių puoselėjimą Vytautui Kaminskui suteikiamas Šventojo popiežiaus Silvestro ordino komandoro titulas.

Rektorius padėkojo už dėmesį pabrėždamas, kad tai ne tik jo, bet visos universiteto bendruomenės įvertinimas. Šventė baigėsi sveikinimais ir universiteto meno kolektyvų koncertu.

-jp-

Klaipėdos universitete

Klaipėdos universiteto akademinė bendruomenė naujuosius mokslo metus pradėjo šv. Mišiomis Kristaus Karaliaus bažnyčioje. Šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Katechetikos katedros kunigai – dėstytojai. Šv. Mišių pabaigoje vyskupas iškilmingai įteikė Katechetikos katedros dėstytojams kanoninius siuntimus dėstyti teologines-religines disciplinas universitete. Renginyje dalyvavo KU rektorius V. Žulkus, senato nariai, dėstytojai ir studentai. Rugsėjo 1-osios minėjimas universitete baigtas pamaldomis universiteto ekumeninėje koplyčioje. Pamaldoms vadovavo evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis ir Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ.

-kss-

neprarasti budrumo artėjančiais naujais mokslo metais ir vengti veidmainystės, dvideidiškumo. Pagrindinėse šv. Mišiose svečias ragino tikinčiuosius saugotis melagystės, kaip vienos iš dažniausiai pasitaikančių išsisukinėjimo ir veidmainystės formų. Po šv. Mišių aplink parapijos statomą bažnyčią ėjo didžiulė Eucharistinė procesija. Visus susirinkusiuosius giesmėmis džiugino didysis parapijos choras. Pasibaigus Mišių aukai, parapijos klebonas R. Vėlavičius tikinčiuosius pakvietė į parapijos *Caritas* valgyklą, kur visų laukė vaišių stalas. Visus suvienijo „Pajūrio bočių“ skambi ir nuotaikinga daina.

● Rugsėjo 30 d. Klaipėdos universiteto Katechetikos katedroje įvyko iškilmingas posėdis, kuriame dalyvavo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ ir visi katedros dėstytojai. Telšių vyskupas supažindino dėstytojus su Vatikano katalikiškojo auklėjimo ir studijų kongregacijos leidimu Katechetikos katedroje vykdyti religijos mokslų programas. Dėstytojai pasidalijo naujo akademinio sezono rūpesčiais ir uždaviniais.

-kss-

Keliais žodžiais

Požerė. Rugsėjo 8 d. Kristaus Atsimainymo bažnytelėje švęsti tituliniai Kristaus Atsimainymo atlaidai. Sumos šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Per pamokslą ganytojas priminė tikintiems šv. Kazimiero svarbą Lietuvai. Po Mišių vyskupas pašventino naujuosius kapinių vartus. Šių vartų mecenatai – verslininkai Stasys ir Zina Melnikavičiai. Vyskupas linkėjo, kad šie vartai būtų visiems atviri į dangų.

Švėkšna. Rugsėjo 14 d. Telšių vyskupas J. Boruta SJ čia teikė Sutvirtinimo sakramentą. Sykiu buvo paminėtos Telšių vyskupo Pranciškaus Ramanausko mirties 45-osios metinės. Pranciškus Ramanauskas gimė 1893 m. Betygaloje (Raseinių r.). Mokėsi Raseinių miesto mokykloje, Žemaičių kunigų seminarijoje, studijavo Lietuvoje ir Romos Grigaliaus universitete, kurį baigė teologijos daktaro laipsniu. Kunigu įšventintas 1917 m., dirbo įvairiose parapijose vikaru, nuo 1929 m. – Telšių kunigų seminarijos rektoriumi. 1944 m. paskirtas Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus pagalbininku. Tų pačių metų balandžio 16 d. konsekruotas vyskupu. Mirė 1959 m. Palaidotas Telšių katedros kriptoje. Vysku-

pas P. Ramanauskas, paaukojęs savo gyvenimą Dievui ir tėvynei, nesitaikstė su sovietų valdžios reikalavimais, todėl nuo 1946 iki 1956 m. buvo kalinimas sovietų lageriuose.

Telšiai. Rugpjūčio 17 d. Telšių vyskupijos kunigai rinkosi į nuolatinį kunigų ugdymo susirinkimą. Šis susirinkimas buvo skirtas artimiau susipažinti su Dievo kulto ir sakramentų svarbos kongregacijos išleistu dokumentu *Redemptionis sacramentum*. Dokumentą kunigams pristatė kun. Remigijus Saunorius. Po konferencijos Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ kartu su Telšių vyskupijos kunigais aukojo šv. Mišias.

Degaičiai. Rugpjūčio 21 d. Degaičių miestelio koplyčia šventė 10 metų įkūrimo jubiliejų. Ta proga Telšių vyskupo Jono Borutos SJ aukotose Mišiose dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Gediminas Vagnorius, Telšių rajono savivaldybės atstovai. Po šv. Mišių vyskupas pašventino tautodailininko V. Savickio koplytstulpį.

Ryškėnai. Rugpjūčio 21 d. Ryškėnų miestelio koplyčioje Telšių vyskupas J. Boruta SJ aukojo šv. Mišias, kuriose dalyvavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Gediminas Vagnorius, Telšių rajono savivaldybės atstovai. Po šv. Mišių vyskupas pašventino Ryškėnų naują šarvojimo salę.

-tvig-

Vilnius. Rugsėjo 1-oji, kaip ir daugelyje Lietuvos mokyklų, iškilmingai sutikta ir katalikiškoje Vilniaus „Ver-smės“ vidurinėje mokykloje, kur mokosi ne tik sveiki, bet ir įvairias negalias turintys vaikai. Šventėje dalyvavęs kardinolas A. J. Bačkis pasidalijo savo prisiminimais apie patirtus įspūdingius pradinėje mokykloje Prancūzijoje, palaimino visus susirinkusiuosius ir pašventino naujas mokyklos patalpas. Šventėje taip pat dalyvavo šioje mokykloje dirbančios ir ją globojančios Kristaus Karaliaus kongregacijos seserys. Jos parengė nedidelę programą.

-sv-

Kaunas. Rugsėjo 1 d. Kauno jėzuitų gimnazijos bendruomenė – mokytojai, apie 720 moksleivių – naujus mokslo metus pradėjo Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje šv. Mišiomis. Jas kartu su gimnazijos direktoriumi kun. G. Vitkumi SJ aukojo kunigai S. Kazėnas SJ, K. Ambrasas SJ, gimnazijos kapelionas R. Gurkšnys SJ ir šios gimnazijos absolventas M. Martinaitis, kuris per

Renginiai Panevėžio vyskupijoje

Šeimos centrų vadovų stovykla

Rugpjūčio 2–6 d. Šventojoje vyko Panevėžio vyskupijos šeimos centrų vadovų stovykla „Stebėk, vertink, veik“, skirta šeimos centrų veiklai aptarti ir tobulinti. Stovykloje dalyvavo per 60 žmonių iš Panevėžio, Anykščių, Biržų, Pasvalio, Utenos, Zarasų dekanatų. Keturis pranešimus skaitė Leidybos ir informacijos centro „Už gyvybę“ direktorė, VDU doktorantė Birutė Obeleenienė. Prelegentė kalbėjo apie žmogaus lytiškumą, akcentavo jaunimo rengimo šeimai, vaisingumo pažinimo svarbą. Stovyklos kapelionas Eugenijus Troickis stovyklos dalyviams kasdien aukojo šv. Mišias, taip pat vedė užsiėmimus, išryškindamas teologinius savęs pažinimo aspektus. Psichologė Aldona Norkūnienė iš Pasvalio šeimos centro ir psichologė-psichoterapeutė Jolanta Ribačevskaitė, suskirsčiusios dalyvius į grupes, naudodamosi testais kiekvienam padėjo atrasti savyje kažką netikėtą, nepaprastą. Mišiose giedojo stovyklos dalyvių šeimų vaikai, vadovaujami Panevėžio šeimos centro projektų koordinatoriaus Antano Mockaus.

Žolinė Krekenavoje

Rugpjūčio 12–15 d. Krekenavoje vyko Žolinės atlidai, kurie rugpjūčio 15 d. baigėsi sumos pamaldomis. Po Mišių beveik 80 jaunuolių buvo suteiktas Sutvirtinimo sakramentas. Sumos Mišias aukojo Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas ir vysk. emeritas Juozas Preikšas. Mišiose giedojo Krekenavos bažnyčios choras. Pasidžiaugęs svečiais iš Europos valstybių, vysk. Jonas Kauneckas kalbėjo apie Marijos palaiminimą. Ganytojas kvietė Marijos pavyzdžiu būti gerumo apaštalais, nes Dievas ateina mūsų kojomis, Dievas prabyla mūsų lūpomis.

Katechetų seminaras Berčiūnuose

Rugpjūčio 16–20 d. Berčiūnuose vyko seminaras „Pašaukimų ugdymas katechezėje“, skirtas parapijos katechetams. Seminare dalyvavo 48 katechetai ir tikybos mokytojai iš visų vyskupijos dekanatų ir daugelio parapijų. Seminaro dalyviai pašaukimą aptarė krikščionio pasiuntinybės prasme. Apžvelgti klausimai, ką reiškia būti krikščioniu šioje besikeičiančioje visuomenėje, koks krikščioniškos praktikos vaidmuo. Zita Tručinienė ir Kristina Rankelytė išskyrė pagrindinius katechezės elementus pagal naujusius Bažnyčios dokumentus. Po to buvo išryškinti pagrindiniai išganyto istorijos etapai bei tikėjimo vaidmuo. Seminaro metu daug dėmesio skirta ir praktinei katechezei, pedagoginei praktikai, tam, kaip vienoje ar kitoje paskaitose išplėtoti pašaukimų teologiją. Nemažai laiko skirta vaikų psichologijos analizei. Seminaro dalyviams užsiėmimus taip pat vedė VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojas kun. dr. Romualdas Dulskis, kun. Albertas Kasperavičius, kun. Rimantas Gudlinkis. Seminaro atidarymo šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, per pamokslą kvietęs melstis dėl pašaukimų ir padėti jiems atsiskleisti.

Knygos „Mons. Klemensas Gutauskas“ pristatymas

Rugpjūčio 19 d. Panevėžio Petkevičaitės-Bitės bibliotekos II aukšto galerijoje buvo pristatyta dr. Aldonos Vasiliauskienės knyga „Monsinjoras Klemensas Gutauskas“. Renginį vedė Albina Saladūnaitė. Pradėjusi vakarą, ji pabrėžė, kad monsinjoras gebėjo atsikovoti žmones savo širdimi. Knygos pristatyme dalyvavo mons. Juozapas Antanavičius ir kan. Vytautas Masys. Monsinjoras dalijosi prisiminimais apie išgyventus savo bendrytės su monsinjoru Gutausku metus. Pasak knygos autorės dr. A. Vasiliauskienės, rugpjūčio 19 d. sueina antrosios monsinjoro mirties metinės.

Kadangi Panevėžyje jis dirbo net porą kartų, tai knygos pristatymui ir buvo pasirinktas Panevėžys. Monsinjoras buvo ypatingas žmogus, gebantis bendrauti su įvairiausiais žmonėmis ir juos suprasti. Jis stengėsi į kiekvieną žvelgti kaip į Dievo kūrinį.

-kad-

Mirė klierikas Edvardas Gecevičius (1979–2004)

Rugpjūčio 17 d. per nelaimingą atsitikimą žuvo Kaišiadorių vyskupijos klierikas Edvardas Gecevičius. E. Gecevičius gimė 1979 m. liepos 18 d. Alytuje. Miesto „Putinų“ vidurinėje mokykloje baigė 9 klases, dar po trejų metų baigęs profesinę mokyklą įgijo elektriko specialybę ir kartu vidurinį išsilavinimą. Vienerius metus rengėsi dvasinėms studijoms gyvendamas Nemunaičio parapijoje ir darbuodamasis „Pilnų namų“ bendruomenėje. Tarnystei šioje bendruomenėje išipareigojo 2001 m. rugpjūčio 6 d. ir kiek galėdamas stengėsi pasitarnauti šios bendruomenės žmonėms. E. Gecevičius yra dirbęs užsienyje, ten mokėsis anglų kalbos, atlikęs sielovadinę praktiką, gilinęs į darbo specifiką ir metodus su žmonėmis, turinčiais priklausomybių. 2001 m. įstojo į Vilniaus šventojo Juozapo kunigų seminariją ir joje baigė tris kursus. Mokydamasis seminarijoje uoliai apaštalaudavo Šv. Stepono nakvynės namuose, kartu su kapelionais lankydavosi kalėjimuose, darbavosi su narkomanais.

E. Gecevičius palaidotas rugpjūčio 20 d. Alytaus miesto kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo klebonas kun. Valerijus Rudzinskas, „Pilnų namų“ bendruomenės nariai, Vilniaus seminarijos vadovybė bei kurso draugai, bičiuliai.

-jj-

pamokslą akino moksleivius augti su Jėzumi svajonės link ir savo pastangomis bei darbu siekti tobulumo. Po šv. Mišių gimnazijos bendruomenę sveikino Kauno švietimo skyriaus vedėjas A. Bagdonas, gimnazijos tarybos pirmininkas V. Abraitis, Seimo nariai D. Velička, E. Vareikis.

-jp-

Kaišiadorys. Rugpjūčio 22 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis Onušio šv. apašt. Pilypo ir Jokūbo bažnyčioje suteikė ganytojišką palaiminimą kunigui Ignui Kavaliauskui, Onušio parapijos klebonui, šventusiam kunigystės 50-mečio jubiliejų. Šia proga kunigui jubiliatui įteiktas Jo Šventenybės popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkasis palaiminimas – laiškas. Jubiliejaus pamaldose taip pat dalyvavo Vilniaus arkivyskupo pagalbininkas vyskupas Juozas Tunaitis, jubilieto studijų draugai, daug parapijiečių ir svečių, atvykusių pagerbti kunigą jubiliatą. Tą dieną šalimais Onušio bažnyčios buvo atidengtas vietos autoriaus padirbdintas šv. Roko koplytstulpis, kurį pašventino vyskupas Juozapas Matulaitis.

-Kš-

Jonava. Rugpjūčio 23 d. Šv. Jokūbo bažnyčios rūsyje palaidotus grafų Kosakovskių palaikus apžiūrėjo Kultūros vertybių apsaugos valst. vyr. inspektorė Audronė Vyšniauskaitė, Vilniaus universiteto, Medicinos fakulteto, Anatomijos, histologijos ir antropologijos katedros doc. Rimantas Jankauskas, Lietuvos nacionalinio muziejaus restauratorė Simona Matuzevičiūtė ir savivaldybės paminklo-saugininkė Mrazauskienė. Įvertinus jų būklę nustatyta, kad būtina imtis didesnės priežiūros darbų, nes palikai kasmet nyksta.

● Rugpjūčio 24 d. naujų mokslo metų proga Jonavos dekanato mokytojams surengta konferencija. Šv. Mišias aukojo dekanas klebonas Sigitas Bitkauskas. Po Mišių Katechetikos centre tikybės mokytojai buvo supažindinti su užduotimis naujais mokslo metais. Konferencijos metu aptarti kai kurie einamieji klausimai, sudaryta dekanato Katechetikos metodinio centro taryba.

-fl-

Nauji leidiniai

Giuseppe Colombero. Nuo žodžių į dialogą: psichologiniai asmenų tarpusavio komunikacijos aspektai. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 256 p. – (Psichologija ir asmenybė)

Šios knygos tema – paprasti kasdieniai žodžiai, pripildantys mūsų susitikimus ir teikiantys jiems gyvybės, žodžiai, kuriuos tariame, rékiame, šnabždame, dainuojame; geri ir pikti, laukiami ir keliantys baimę, žodžiai, kuriais keičiamės rytą vakarą ir kuriais rašome bei aprašome savo gyvenimo istoriją.

Brolis Roger iš Taize. Dievas tegali mylėti. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 64 p.

Knygelėje – daugiau kaip prieš 60 m. įkurtos Taize bendruomenės įkvėpėjo brolio Rože (Roger) mintys, subrandintos bendros maldos ir kasdienio gyvenimo su broliais. Dievas gali tik mylėti – tai sieja svarbiausias jo apmąstymų temas, o kartais ir labai asmeniškus pasakojimus apie jam įsiminusius įvykius ar susitikimus.

Motinėlė Nadina. Dievo ginklai. – Šiauliai: Šiaulių vyskupijos ekonomo tarnyba, 2004. – 166 p.

„Motinėlė Nadina su savaja Avinėlio užtarėju bendruomene Bažnyčia vėl sugrąžina ar bent iš kitos perspektyvos pristato krikščionybės aušroje galingai veikusią užtarimo ir dvasinės kovos tarnystę. Atvira širdimi skaitant jos raštus gimsta troškimas atsinaujinti ir tapti Avinėlio kariu, apginkluotu visa Dievo ginkluote“, – pratarmėje lietuviškajam knygos leidimui rašo kun. Antanas Matusevičius.

NENAUDINGI TARNAI

27 eilinis sekmadienis (C)

Hab 1, 2–3; 2, 2–4; 2 *Tim* 1, 6–8. 13–14; *Lk* 17, 5–10

Šio sekmadienio Evangelija kalba apie du skirtingus, tačiau tarpusavyje glaudžiai susijusius dalykus. Tai tikėjimas ir nuolankumas. Pažvelkime į Kristaus žodžius iš arčiau. Proga jam kalbėti apie tikėjimą davė apaštalu prašymas: Viešpatie, „sustiprink mūsų tikėjimą“. Iš apaštalu prašymo matome, kad jie jau supranta tikėjimo vertę. Ne kartą apaštalai girdėjo Viešpatį tariant: „Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“ (plg. *Mk* 5, 34). Jie suprato, kad tikėjimas – tai Dievo dovana. Todėl mokiniai prašo: „Sustiprink mūsų tikėjimą“.

Viešpats atsako palyginimu, akivaizdžiai parodančiu tikėjimo galią: „Jei turėtumėte tikėjimą kaip garstyčios grūdelį ir įsakytumėte šitam šilkmedžiui: 'Išsirauk ir pasisodink jūroje' – tai jis paklaustytų jūsų“. Šiuo, rodos, nesuprantamu palyginimu Jėzus pabrėžia tikėjimo galią. Mes tik galime spėlioti, kad Jėzus šiuo metu jau matė apaštalu daromus stebuklus, aprašytus Apaštalu darbų knygoje: „Per apaštalu rankas darėsi žmonėse daug stebuklų <...>. Žmonės net į gatves nešdavo ligonius ir ten guldydavo ant neštuvų bei lovų <...>. Taip pat iš aplinkinių miestelių daug žmonių keliaudavo į Jeruzalę, gabendami sergančius ir netyrųjų dvasių varginamus, ir visi jie būdavo pagydomi“ (*Apd* 5, 12–16). Visus šiuos ir kitus stebuklus apaštalai galėjo padaryti dėka savo tikėjimo, kuris juos lydėjo klojant pamatus Kristaus Bažnyčiai.

Bet Kristus numato ir pavojus, kylančius iš Dievo teikiamos tikėjimo dovanos. Pirmiausia, tai puikybės pagundos, kurios aplanko kiekvieną žmogų jo pasisekimo valandomis. Todėl žmogus privalo neužmiršti, kas jis yra, kokia jo vieta šiame pasaulyje: „Argi samdiniui dėkojama, kad jis atliko, kas jam liepta? <...> Atlikę visa, kas buvo pavesta, sakykite: 'Esame nenaudingi tarnai. Padarėme, ką turėjome padaryti'“. Šis Jėzaus palyginimas yra gera proga prisiminti svarbų katalikiškosios teologijos mokymą apie tai, kad išganymo malonės nesąlygoja nei mūsų nuopelnai, nei mūsų maldos. Ką mes padarome gero ar naudingo – tai nėra mūsų išganymo priežastis. Savo mylimajam mokiniui Timotiejui šv. Paulius rašo: „Viešpats mus išgelbėjo bei pašaukė į šventųjų pašaukimą, ne atsižvelgdamas į mūsų darbus, bet savo laisvu nutarimu bei malone, kuri dovanota mums Kristuje Jėzuje prieš amžinuosius laikus“ (2 *Tim* 1, 9).

Šv. Augustinas kovodamas su klaidatikiais pabrėžė, kad žmogus savo jėgomis pasiekti amžinosios laimės negali. Aiškindamas psalmes jis retoriškai klausia: „Kodėl sakome malonė?“ Ir pats į tą klausimą atsako: „Todėl, kad veltui duodama, todėl, kad savo nuopelnais jos laimėti negalime. Malonė nebūtų malonė, jeigu būtų laimima nuopelnais. Ne nuopelnai pelno malonę, bet malonė kuria nuopelnus“. Kitur jis sako: „Dieve, vainikuodamas mūsų nuopelnus, tu vainikuoji savo malonę“. Šiandien ir katalikai, ir protestantai, ir stačiatikiai išpažįsta: išganymas yra Dievo dovana.

Fariziejai ir Rašto žinovai puikavosi, kad jie savo doru gyvenimu laimi ypatingą Dievo palankumą. Pats Jėzus duoda fariziejiško mąstymo pavyzdį: „Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks, kaip kiti žmonės – plėšikai, sukčiai, svetimautojai – arba kaip šis va muitininkas. Aš pasninkauju du kartus per savaitę, atiduodu dešimtinę iš viso, ką įsigyju“. O muitininkas stovėjo atokiai ir nedrįso nė akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę maldaudamas: „Dieve, būk gailėstingas man nusidėjėliui!“ Kristus pagyrė ne fariziejų, bet muitininką. Kuo neįtikio Viešpačiui fariziejus? Jis puikavosi savo darbais. Fariziejus nesuprato, ką reiškia: esame nenaudingi tarnai. Tuo tarpu muitininkas neturėjo ko Dievui parodyti, jo rankos buvo tuščios, ir jis buvo nuteisintas.

Bet nejaugi Dievo malonės negalima išmelsti? Nejaugi rankos turi būti tuščios, kad gautum Dievo malonę. Juk pats Kristus ragina melstis: „Prašykite, ir jums bus duota, ieškokite, ir rasite, belskite, ir bus jums atidaryta“ (*Mt* 7, 7). Augustinas ir čia duoda atsakymą: „Pagalvokite, kaip klysta tie, kurie mano, kad malda plaukia iš mūsų pačių, o nėra dovana, kad mes prašytume, ieškotume, belstume!“ Šv. Paulius savo korintiečiams rašo: „Nei vienas negali ištarti: 'Jėzus yra Viešpats', jei Šventoji Dvasia nepaskatina“ (1 *Kor* 12, 3). Jeigu neįtikino Pauliaus žodžiai, prisiminkime Viešpaties žodžius: „Niekas negali ateiti pas mane, jeigu mane pasiuntęs Tėvas jo nepatraukia; ir tą aš prikelsiu paskutiniąją dieną“ (*Jn* 6, 44).

Betgi, gerasis Viešpatie, nejaugi mes ir liksime nenaudingi tarnai? Juk tu sakei: „Jau nebevadinu jūsų tarnais, nes tarnas nežino, ką veikia jo šeimininkas. Jus aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs“. Kaip man tau įtikti, Viešpatie, kad nebūčiau tik nenaudingas tarnas? Jau žinau, ką darysiu: priglusiu kaip šakelė prie kamieno ir jau Tavęs nebepaleisiu. Argi tu nesakei: „Aš vynmedis, o jūs šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš pasilieku jame“. Dėl savo žodžio neleisk man niekuomet nuo Tavęs atsiskirti.

Parengė V. S.

DEŠIMT RAUPSUOTŪJŲ

28 eilinis sekmadienis (C)

2 Kar 5, 14–17; 2 Tim 2, 8–13; Lk 17, 11–19

Perskaičius šio sekmadienio Evangeliją, savaime peršasi homilijos tema – tai nedėkingumas. Tokią didžią malonę patyrė raupsuotieji, bet tik vienas atėjo padėkoti! Šio dėkingo ligonio elgesys verčia mus pažvelgti į save ir atsakyti: ar esame dėkingi Dievui ir žmonėms už visa, ką gero esame patyrę? Deja, šaltas nedėkingumas bujoja daugelio žmonių širdyse.

Didžiuojamės savo talentais, išvaizda, sveikata. Kodėl? Kas gi taip gausiai žemės vaikams dalijamų dovanų dalytojas? Juk turėtum prisiminti tą Šaltinį, iš kurio visa plaukia, turėtum Jam nulenkti galvą. Kelia nuostabą, kad dažnai gabūs, talentingi žmonės, užuot dėkoję Dievui, kelia prieš jį savo balsą. Ar mokame dėkoti? Ištisą savaitę dirbdami neturim laiko stabtelėti prie svarbiausių savo esaties klausimų. Bet ateina sekmadienis – Viešpaties diena. Kada dar geriau galėtume parodyti Dievui savo dėkingumą, jeigu ne Eucharistinėje aukoje? Galbūt šių raupsuotųjų pagydimas ir nebūtų Evangelijoje taip plačiai aprašytas, jeigu vienas raupsuotųjų nebūtų sugrįžęs padėkoti. Šis dėkingas ligonis savo elgesiu tarsi aikštėn iškėlė kitų pagydytųjų nedėkingumą. Šiandien yra gera proga pažvelgti į savo gyvenimą, į savo sąžinę ir savęs paklausti: ar pakankamai Dievui dėkoju už visas dovanas. Dėkingojo išgydyto raupsuotojo elgesys tepamoko mus dėkoti už visa tai, ką esame gavę ir iš Dievo, ir iš žmonių.

Šio sekmadienio ir pirmasis skaitinys, ir Evangelija kalba apie raupsus. Daug kartų girdėjome apie šią žmonijos rykštę. Ypač dažnai ši liga buvo paplitusi Kristaus laikais. Sergantys raupsais buvo laikomi nešvariais. Jiems neleista gyventi miestuose. Sutikę žmogų jie privalėjo garsiai šaukti: „Esu nešvarus“. Žmonės juos vydavo šalin. Tik gailėstingieji iš tolo numesdavo išmaldą. Su raupsuotaisiais bendrauti kliudė ne tik baimė užsikrėsti, bet ir nemalonus nuo jų sklindantis kvapas.

Šitokie dvokiantys ligoniai pasitiko Jėzų. Jie tikėjo, kad Jėzus gali juos pagydyti. Žinodami, kad jiems draudžiama artintis prie žmonių, jie iš tolo šaukė: „Jėzau, Mokytojau, pasigailėk mūsų“. Šiandien baisi raupsų liga beveik nuglėta. Tik vienur kitur esančios raupsuotųjų kolonijos liudija, kad ši liga vis dar suranda aukų. Tačiau raupsai mums įgyja naują simbolinę prasmę. Įprasta pamoksluose raupsų temą susieti su kita žmogaus nelaime – nuodėme. Bekalbėdami apie raupsų ligos deformuotą žmogaus kūną, nejučiom prisiliečiame prie žmogaus sielos žaizdų. Iš tiesų šiandien matome daugybę žmonių, kurių dvasia pakirsta nematomos ligos. Dar tebegyvendami jie jau mirę. Jie keikia gyvenimą nerasdami savo kelio, nematydami gyvenimo prasmės. Visi gyvenimo malonumai jau išmėginti. Kalėjime praleistos dienos neatnešė noro gyventi kitaip. Kas jų laukia? Psichiatrinė, virvė, šūvis? Ar tokia būseną savo kraupumu nepriylgsta raupsams?

Deja, šia liga serga ne tik paskiri žmonės. Ja serga visa žmonija. Mes didžiuojamės savo kultūra, technologijomis, bet plačiau atvėrę akis matome milijonus, mirstančius iš bado. Milijonai net neišvysta pasaulio, nes jaunos motinos jų išsižada. Statome dangoraižius užmiršdami miestų lūšnas. Kur tas gydytojas, kuris išgydytų visuomenės žaizdas? O gal mes jo net neieškome?

Keliaujantį į Jeruzalę Jėzų pasitiko dešimt raupsuotųjų vyrų. Jie sustojo atstu ir garsiai šaukė: „Jėzau, Mokytojau, pasigailėk mūsų!“ Besišaukiantiems pagalbos Jėzus pasakė: „Eikite, pasirodykite kunigams“. Kunigų rankose buvo raupsuotųjų apskaita. Pasveikusiai turėjo pasirodyti kunigams, kad jie juridiskai įteisintų jų teisę gyventi visuomenėje. Tikriausiai ne be Dievo žinios Evangelijoje liko paraginimas pasirodyti kunigams. Kas suskaičiuotų, kiek šventųjų, paskelbtų ir nepaskelbtų, yra dėkingi kunigams, kurie, Kristaus įgaliojimu, klausė jų išpažinties, išgydė juos iš dvasinių raupsų.

Matydami tokį pažeidžiamą, tokį neatsparų blogiui žmogų, dažniau prisiminkime Bažnyčios kunigus, kad per juos atgavę dvasinę sveikatą būtume atsparesni visokioms ligoms. Lietuvoje atgavus laisvę ypač reikalingi tapo kunigai. Daug žmonių dvidešimt, trisdešimt ar keturiasdešimt metų nebuvę išpažinties, nedrąsiai artinosi prie klausyklų ir su ašaromis akyse kunigams atvėrė savo dvasios skaudulius.

Teologija moko, kad išpažintis ne tik nuvalo nuodėmių purvą, bet suteikia dar didesnę dovaną – sugrąžina mums Dievo įsūnybę. Po atgailos žmogus tampa švarus ir tyras, kaip po krikšto. Šiandien pirmajame skaitinyje apie Naamaną skaitėme: „Jo kūnas pasveiko ir tapo kaip kūdikio kūnas: jis tapo švarus nuo raupsų“. Dieve, savo malone padėk man išsaugoti ir kūną, ir sielą nuo bet kokių ligų, kurios man kliudytų džiaugtis tavo draugyste.

Parengė V. S.

Kardinolo A. J. Bačkio kalba Vilniaus arkivyskupijos tikybos mokytojams naujų mokslo metų proga

2004 09 04

Mieli tikybos mokytojai,

šis susitikimas šventės – rugsėjo, naujų mokslo metų pradžios proga. Tačiau turiu prisipažinti, kad kalbėsiu ne visai šventiškai. Tad noriu pradėdamas šį susitikimą paklausti – ar mes su jumis šiandien turime, ką švęsti, turime, dėl ko džiaugtis? Ar galime ramiai, su pakilia nuotaika pasitikti naujus mokslo metus, kai tikybą vėl renkasi mažiau mokinių nei pernai. Kai ši mažėjimo tendencija, ypač miesto mokyklose, ypač tarp vyresnių moksleivių, nesustabdomai reiškiasi jau dešimt metų?

Labai noriu jus sustiprinti – sustiprinti jūsų dvasią, jūsų pasitikėjimą savo jėgomis. Tačiau manau, kad tą galiu padaryti tik atvirai kalbėdamas ir kalbėdamasis su jumis apie tikrąją tikybos mokymo padėtį. Noriu kuo prasmingiau praleisti su jumis šią valandėlę. Ir manau, kad tai padarysiu tik atvirai pasidalydamas didžiausiais rūpesčiais – nes tai bendri mūsų rūpesčiai, Bažnyčios rūpesčiai.

Pareigos, kurios jums tenka, yra neaprepiamai didelės, kai galvoju apie tai, kiek tūkstančių Bažnyčios narių ir kiek tūkstančių abejojančių atiduota jūsų atsakomybei. Kad tik nuo jūsų dažnai priklauso, ar šie jaunuoliai rinksis prie Dievo stalo, ar atras Dievą savo gyvenime. Tačiau tai dar ne visa jūsų atsakomybė – jūsų rankose šiandien yra tikinčios šeimos savigarba ir orumas, tikinčių tėvų teisės. Jūsų rankose šiandien didžia dalimi – Bažnyčios padėtis Lietuvoje ir jos autoritetas.

Kodėl taip kalbu? Nes matau, kaip skiriasi teorinė galimybė pasirinkti tarp tikybos ir etikos nuo praktinės, realios padėties. Matau, kad tėvų ir vaikų teisės mokytis tikėjimo tiesų dažnai ignoruojamos ir nėra lengva tas teises apginti. Matau, kad patys tėvai dažniausiai neįsivaizduoja, ką turėtų daryti, kur kreiptis, jei rugsėjo pirmąją iš klasės auklėtojos ar mokyklos vadovų išgirsta: „kadangi tikybą mažai kas renkasi, tai jos tikriausiai nebus, geriau rašykite pareiškimus iš karto į etiką...“

Jūs į tokią padėtį, deja, dažniausiai žvelgiate iš savo pozicijų – „mums neduoda darbo krūvio, mus ignoruoja, skriaudžia, esame tik kliuvinys mokyklų vadovams planuojant tvarkaraštį“ ir taip toliau. Ir dažniausiai tyliai bėdodami lūkuriuojate, kol kas nors jus parems, kol situacija pasikeis, kol kas nors apgins jūsų teises, kol... Žmogiškai žiūrint, tai gal ir suprantama, tačiau iš jūsų laukiame didesnio krikščioniško sąmoningumo. Noriu

šiandien atvirai pasakyti ir drauge jūsų paprašyti – jūs esate Bažnyčios balsas savo mokyklose, savo mokinių ir tėvų bendruomenėse, todėl būkite tikinčio žmogaus orumo, savigarbos, ryžto ir pasitikėjimo Dievu pavyzdžiu. Turite pirmieji neleisti, kad kas nors žemintų ir nesiskaitytų su tikinčių šeimų teisėmis.

Jūs būkite savo mokinių bei tėvų bendruomenių balsas Bažnyčioje. Man labai keista ir liūdna, kai vieną, kitą, trečią sykį tik atsitiktinai sužinau, kad toje ar kitoje Vilniaus mokykloje, pasirodo, jau kelerius metus nepriima į darbą tikybos mokytojo, nes esą nėra norinčių lankyti tikybą. Esą iš pusanthro tūkstančio vyresniųjų klasių mokinių nesusirenka nė maža grupelė pagal švietimo ministerijos numatytas normas. Juk tai melas, juk akivaizdu, kad tikyba sąmoningai ignoruojama. Ką mes darome, kad to nebūtų? Tam yra įkurtas Katechetikos centras, tam paskyriau savo atstovą arkivyskupo vikarą, kad visi drauge spręstume šias skaudžias problemas. Ar mokame drauge dirbti? Ar surandame būdų bendradarbiauti ir pasitikėti vieni kitais? Tik turėdami aiškų tikslą ir tvirtą ryžtą galėsime drauge spręsti problemas, esant reikalui, kalbėsime su mokyklos direktoriais, miesto švietimo pareigūnais, ministerija. Kad garsiai įvardytume tuos užkietėjusius ateistus, kurie kaišo pagalius į mūsų ratus. To atviro kalbėjimosi, ryžto ateiti, pasiklausti, pasiūlyti stinga ir tikybos mokytojų santykiuose su kunigais, su akademine sielovadoje veikiančiais ir autoritetą turinčiais aukštųjų mokyklų pedagogikos specialistais.

Abstrakčiais pabėdojimais nieko nepakeisi, reikia konkrečiai ir kiekviena proga parodyti, kad katalikai nėra tie trečiarūšiai žmonės, kuriuos galima pašiepti ir pažeminti, ignoruoti ir apeiti. Maža to, dar pasitaiko atvejų, kai pačių tikybos mokytojų nesėkmės, negebėjimas kūrybiškai dirbti, patraukti mokinius pridengiamas tomis mokyklų vadovų „nemeilėmis“. Kai sąmoningai ar nesąmoningai laukiama, kad mokyklos vadovybė paremtų pedagogą, dėstantį etiką, nes tai tarsi leidžia nusiimesti atsakomybę dėl mažėjančio tikybą lankančių būrio, dėl skundų nuobodžiomis pamokomis.

Teko girdėti, kad etikos mokytojai platina laiškus tėvams, kuriuose aiškina, kodėl vaikams geriau lankyti etiką, kas ten bus įdomaus ir naudingo. O kas gi kliudo panašiai veikti Bažnyčios pasiuntiniams? Kas neleidžia raštu ir žodžiu kreiptis į tėvus išdėstant, kodėl tikybos pamokos prasmingos ir po to, kai vaikas jau priėjęs Pirmosios komunijos ar gavęs Sutvirtinimą. Rugsėjo išvakarėse Vyskupų Konferencija pritarė naujai tikybos programai, pagal kurią nuo šių metų eksperimento tvarka bus dėstoma miesto mokyklose. Ypač svarbu, kad jūs ne tik ją pritaikytumėte, išmėgintumėte, siūlytumėte pataisas, bet ir suprantamai, įtikinamai paskleistumėte pozityvią žinią šeimose apie tikybos pamokas, jų atnaujinimą atsižvelgiant į šiandienės visuomenės situaciją.

Kalbu apie dalykus, kurie iš jūsų reikalauja didelės stiprybės, didelio atkaklumo, didelio atsidavimo. Tai žmogiškas galias pranokstantis reikalavimas. Todėl vieni šiame kelyje jūs tikrai prapultumėte. Tačiau kas, jei ne jūs, geriausiai žinote, jog turite kantrų, ištikimą palydovą ir vedlį – Kristų. Jis visuomet išgirsta jūsų pagalbos šauksmą. Tačiau tomis akimirkomis, kai pasijaučiate savo kelyje vieniši, iš tiesų liekate vieniši, nes niekas nebenori jums sekti – sekti klydinėjančiais be žiburio ir gairių. Kaip gali apie begalinę Dievo Meilę byloti kitiems tas, kuris pats jaučiasi Dievo apleistas, nemylimas, kuris nesugeba išvelgti slėpiningo Apvaizdos plano jam siunčiamuose sunkumuose ir išmėginimuose.

Visiškas pasitikėjimas Dievu jokia būdu nereiškia sėdėjimo rankas sudėjus. Priešingai, ryžtingai ženkite į priekį, nors atrodytų, kad priešais neįveikiama abejingumo, cinizmo, reliatyvizmo praraja. Dievas tikrai nuties tiltelį, jei atsiliepsime į jo šauksmą, jei įgyvendinsime savo pašaukimą be kompromisų ir atodairos. Man prisimena vienas alegoriškas pasakojimas apie žemės kelevių. Gyvenimo pabaigoje atsigręžęs jis išvydo dvejus pėdas – savo ir jį lydėjusio Dievo. Tačiau keliose vietose tebuvo vienerios pėdos. Žmogus paklausė: „Viešpatie, kodėl pačiose sunkiausiose vietose Tu buvai mane apleidęs?“ „Kvailable, tose vietose aš nešiau tave ant pečių“, – atsakė Dievas.

Meldžiu, kad Dievas laimingų jūsų be galo svarbų darbą, kad panėšėtų jus ant savo pečių, kai nusikamavę, atidavę save visą tikrai nepajėgsite paeiti. Geriausios kloties jūsų šeimoms, kurių parama, supratimas, pakantumas toks svarbus, idant galėtumėte vaisingai mokytojauti. Linkiu jums ir sau, kad per šiuos mokslo metus įmūrytume didelį akmenį į šventiškesnės, viltingesnės Rugsėjo pirmosios pamatus.

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis
Vilniaus arkivyskupas metropolitas

Nauji leidiniai

Augustas Francenas. Trumpa Bažnyčios istorija. – Marijampolė: Ardor, 2004. – 412 p.

Knygoje suprantamai ir dalykiškai apžvelgiama Katalikų Bažnyčios istorija politinių, socialinių ir visuomenės dvasinės kultūros reiškinių fone. Be mokslinio tikslumo, autoriams itin rūpėjo aiškiai išdėstyti medžiagą. Knyga pradedama Naujojo Testamento liudijimu apie Bažnyčios įsteigimą, o baigiama aktualiomis Bažnyčios visame pasaulyje problemomis. Skaitytojui orientuotis labai padeda chronologinė lentelė ir dalykinė rodyklė.

Jacques Dupuis SJ. O jūs kuo mane laikote?: Kristologijos įvadas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 304 p.

Knygoje gvildenamas Jėzaus asmens tapatybės klausimas, susietas su istoriniu kontekstu, dėstomos pagrindinės kristologijos doktrinos, apžvelgiama ankstyvosios kerigmos kristologija ir vėlesnė jos raida, Naujojo Testamento ir Bažnyčios tradicijos kristologija. Autorius pabrėžia, kad Jėzaus asmens tapatybė yra tikėjimo objektas, jos neįmanoma pagrįsti jokiais įrodymais, įsprausti į jokiais kategorijas. Vienas svarbiausių dabartinės kristologijos uždavinių yra atskleisti žmogiškosios Jėzaus Kristaus istorijos slėpinį.

Tim Guénard. Viltis iš gatvės. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 152 p.

Antroje knygoje Timas Guénard'as pasakoja apie tolesnį savo gyvenimą po audringos vaikystės – pasakoja apie tėviškų rūpesčių kupiną gyvenimą. Taip pat paprastai, kaip ir pirmoje savo knygoje, jis dalijasi savo išgyvenimais, nutikimais ne tik su savo vaikais, bet ir gatvės jaunuoliais, kurie patarimo, prieglobsčio, artimo šilumos ieško Timo sodyboje pietų Prancūzijoje.

Michael Novak, Jana Novak. Pasakyk man, kodėl: Tėvo atsakymai į dukters klausimus apie Dievą. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2004. – 288 p.

Knygoje tėvo ir dukters dialogo forma gvildenami kiekvienam krikščioniui svarbūs klausimai, kylantys mąstant apie gyvenimą, religiją, gėrį ir blogį, gerumą, kančią ir užuojautą, Dievo egzistenciją. Ši knyga bus naudinga visiems, kurie ieško religijos esmės, nori geriau pažinti savo tikėjimą, jį sustiprinti.

Kazimieras Senkus. Gerojo Dievo rankoje: prisiminimai. – Vilnius, 2004. – 120 p., iliustr.

Prisiminimų knygoje kun. mons. Kazimieras Senkus apžvelgia savo gyvenimo kelią, pasakoja apie savo veiklą svetimuose kraštuose.

Popiežiškoji migrantų ir keleivių pastoracijos taryba

Instrukcija

Erga migrantes caritas Christi

Kristaus meilė migrantams

PRISTATYMAS

Šiandieninė migracija yra didžiausias visų laikų žmonių judėjimas. Pastaraisiais dešimtmečiais šis reiškinys, dabar apimantis apie du šimtus milijonų žmonių, virto šiuolaikinės visuomenės struktūrine tikrove. Tai tampa vis sudėtingesne problema socialiniu, kultūriniu, politiniu, religiniu, ekonominiu ir pastoraciniu požiūriu.

Instrukcijoje *Erga migrantes caritas Christi* siekiama aktualizuoti migrantų sielovadą atsižvelgiant į naujuosius migracijos srautus ir jų bruožus, praslinkus trisdešimt penkeriems metams po popiežiaus Pauliaus VI motu proprio *Pastoralis migratorum cura* ir Vyskupų kongregacijos instrukcijos *De pastoralis migratorum cura* („*Nemo est*“) paskelbimo.

Šia instrukcija siekiama pateikti Bažnyčios atsaką į naujus sielovadinius migrantų poreikius ir vesti juos migracijos patirties perkeitimo linkme ne tik sudarant galimybę augti krikščioniškajame gyvenime, bet taip pat ugdati naująją evangelizaciją bei misiją. Dokumentu taip pat siekiama tiksliai taikyti tiek Lotynų apeigų Bažnyčios kanonų teisės kodekso, tiek Rytų Bažnyčių kanonų kodekso normas, norint geriau atsilipti į Rytų Bažnyčioms priklausančių emigrantų tikinčiųjų, kurių vis daugėja, ypatingus poreikius.

Šiandieninės migracijos sudėtis reikalauja ekumeninio požiūrio į problemą, nes daugelis krikščionių migrantų nėra visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia. Daugėjant kitų religijų, ypač musulmonų, migrantų tradicinėse katalikų šalyse, ir atvirkščiai, kyla taip pat tarpreliginio dialogo būtinybė. Galiausiai dar viena grynai sielovadinė ir nepakeičiama reikmė – tai ištikimos tradicijai ir atviros naujai plėtrai pastoracinės veiklos ugdymas; tai apima ir mūsų pastoracinės struktūras, kurios privalo garantuoti bendrystę tarp sielovados veikėjų migrantų terpėje ir priimančiosios šalies vietinės hierarchijos, kuri išlieka lemiamą Bažnyčios rūpinimosi migrantais instancija.

Šiame dokumente glaustai apžvelgiamos kai kurios šiandieninio migracijos reiškinio priežastys (globalizacija, demografiniai pokyčiai, ypač anksčiau industrializuotose šalyse, didėjanti nelygybė tarp Šiaurės ir Pietų, daugybė konfliktų ir pilietinių karų). Po to pabrėžiami dideli emigracijos sudaromi sunkumai tiek individams, ypač moterims ir vaikams, tiek ir šeimoms.

Toks reiškinys iškelia etinę problemą kurti naują tarptautinę ekonominę tvarką teisingiau paskirstant žemės gėrybes, žvelgiant į tarptautinę bendruomenę kaip į tautų šeimą, kurioje santykiai reguliuojami pagal tarptautinę teisę. Toliau dokumente pateikiamas ypatingas biblinis ir teologinis kontekstas: migracijos reiškinys įtraukiamas į išganymo istoriją kaip laiko ženklas ir Dievo buvimas istorijoje bei žmonių bendruomenėje siekiant visuotinės bendrystės.

Trumpas istorinis ekskursas, apžvelgiant bažnytinius dokumentus nuo *Exsul Familia*, Vatikano II Susirinkimo, iki instrukcijos *De pastoralis migratorum cura* ir paskesnių kanoninių gairių, liudija Bažnyčios rūpinimąsi migrantais ir pabėgėliais. Šie dokumentai mums atskleidžia svarbias teologines bei pastoracines išvalgas. Pabrėžiama žmogaus asmens svarba, migrantų teisių gynimas, pačios migracijos bažnytinė ir misijinė dimensija, pastoracinis pasauliečių, pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų indėlis, kultūrų vertės iškėlimas evangelizacijos požiūriu, mažumų apsauga ir įvertinimas vietinėje Bažnyčioje, bažnytinio dialogo tiek *intra*, tiek *extra* svarba ir galiausiai ypatingas galimas migracijos indėlis puoselėjant visuotinę taiką.

Po to pristatomos kitos temos: „įkultūrinimo“ poreikis, Bažnyčios kaip bendrystės misija ir Dievo tautos vizija, vis naujai suvokiama ypatingos migrantų sielovados svarba, visų mistinio Kristaus Kūno narių dialoginis misijinis išpareigojimas ir iš čia kylanti pareiga ugdyti priėmimo ir solidarumo kultūrą migrantų atžvilgiu. Visa tai įveda į ypatingų sielovados klausimų analizę ir reikalauja atsakymų atsižvelgiant į lotynų apeigų, Rytų apeigų katalikų, kitoms Bažnyčioms ar religinėms bendrijoms priklausančių krikščionių arba kitas religijas, ypač islamą, išpažįstančių migrantų skirtingas situacijas.

Po to eina smulkesnis aprašymas arba pastoracinis bei juridinis sielovados veikėjų apibrėžimas (kunigų – misionierių, jų nacionalinių koordinatorių, diecezinių – eparchinių kunigų, kunigų vienuolių bei brolių vienuolių, seserų vienuolių, pasauliečių, pasauliečių draugijų ir bažnytinių judėjimų). Jų apaštališkasis angažavimasis suvokiamas kaip integrali bendrystės sielovados vizija.

Dar vienas svarbus dokumente pabrėžiamas ir siūlomas vietinėms Bažnyčioms sielovadinis bruožas yra pastoracinių struktūrų (jau įsteigtų ar siūlomų) integracija ir migrantų bažnytinis įtraukimas į įprastinę sielovadą, geriant jų teisėtą įvairovę ir jų dvasinį bei kultūrinį paveldą, taip pat atsižvelgiant į konkretų Katalikų Bažnyčios ugdymą. Tokia integracija yra esminė sielovados dėl migrantų ir su jais sąlyga, leidžianti jai tapti visuotinės Bažnyčios ir *missio ad gentes* išraiška, brolišku ir taikingu susitikimu, taip pat visų namais, priimtųjų ir dalyvaujančiųjų bendrystės mokykla, išmelstu ir suteiktu susitaikiniu, brolišku tarpusavio priėmimu ir solidarumu, taip pat autentišku žmogišku ir krikščionišku ugdymu.

Instrukcija užbaigiama su aktualizuotais ir tiksliais „Juridiniais pastoraciniais nurodymais“, kuriuose atitinkama kalba primenamos sielovados veikėjų, taip pat įvairių Bažnyčios darinių, įpareigotų rūpintis migrantų sielovada, pareigos, užduotys ir vaidmenys.

Prezidentas
Kardinolas *Stephen Fumio Hamao*
Sekretorius
Agostino Marchetto,
Titulinis Astigi arkivyskupas

ĮŽANGA

Migracijos reiškinys šiandien

Žmogiškojo mobilumo iššūkis

1. Kristaus meilė migrantams verčia mus (plg. 2 Kor 5, 14) iš naujo atsigręžti į jų problemas, mūsų dienomis paliečiančias visą pasaulį. Vienaip ar kitaip su migracijos reiškiniumi socialiniame, ekonominiame politiniame bei religiniame gyvenime šiandien tenka susidurti visoms šalims – reiškiniumi, vis labiau įgyjančiu nuolatines struktūros kontūrus. Dažnai nulemta žmonių laisvo sprendimo ir motyvuota ne tik ekonominių, bet ir kultūrinių, techninių bei mokslinių sumetimų, migracija iškalbingai liudija emigruoti verčiantį socialinės, ekonominės ir demografinės pusiausvyros stygių.

Šio reiškinio šaknys taip pat yra perdėtas nacionalizmas, daugelyje šalių tiesiog neapykanta etninėms ir religinėms mažumoms bei jų sisteminga ar smurtinė marginalizacija, pilietiniai, politiniai, etniniai ir net religiniai konfliktai, krauju apšlakstantys visus žemynus. Tokie konfliktai didina pabėgėlių srautus, kurie dažnai susimaišo su migrantų srautais, keldami visuomenėse, kuriose susitinka įvairios etninės grupės, tautos ir kalbos, priešpriešos ir konfrontacijos pavojų.

2. Tačiau migracija taip pat skatina vienas kito pažinimą ir teikia progą įvairiais lygmenimis plėtoti dialogą ir bendrystę ar net integraciją. Į tai savo žinioje 2001 m. Pasaulinės taikos dienos proga dėmesį aiškiai atkreipė popiežius Jonas Paulius II: „Daug civilizacijų išsiplėtojo ir praturtėjo būtent dėl imigracijos. Kitais atvejais skirtingos kultūrinės autochtonų ir imigrantų ypatybės nebuvo sujungtos į vieną visumą, tačiau dėl abipusės pagarbos bei abipusio skirtingų papročių pripažinimo ar toleravimo vieni ir antri pasirodė gebantys bendrai gyventi“ (1).

3. Šiandienės migracijos kelia mums iššūkį, kuris dėl jų ryšio su ekonomikos, visuomeninio gyvenimo, politikos, sveikatos, kultūros ir saugumo sritimis yra tikrai nelengvas. Tai – iššūkis, tenkantis visiems krikščionims, ne vien keliems asmenims, rodantiems gerą valią ar turintiems asmeninę charizmą.

Todėl nevalia užmiršti daugybės vyrų ir moterų, susivienijimų ir organizacijų dosnaus atsako; atsiliepdami į tokios daugybės žmonių kančią, sukeltą emigracijos, jie kovoja už migrantų – nesvarbu, priverstinių ar ne, – teises bei juos užstoja. Tokios pastangos yra ypatingas vaisius tos Jėzaus, Gerojo Samariečio, *compassio*, kurią Šventoji Dvasia visur žadina geros valios žmonių širdyse ir pirmiausia Bažnyčioje, „dar kartą iš naujo išgyvenančioje savo dieviškojo Steigėjo slėpinį, gyvenimo ir mirties slėpinį“ (2). Viešpaties Bažnyčiai patikėtoji misija skelbti Dievo žodį iš tiesų yra nuo pradžių artimai susijusi su krikščionių emigracijos istorija.

Todėl siekėme parengti tokią instrukciją, kuri pirmiausia padėtų atsiliepti į naujus dvasinius bei pastoracinius migrantų poreikius ir migracinę patirtį vis labiau paversti dialogo bei krikščioniškosios žinios skelbimo priemone. Šiuo dokumentu, be to, stengiamasi atsakyti į kai kuriuos svarbius šiandienius reikalavimus. Turime galvoje būtinybę deramai atsižvelgti į naujus abiejų galiojančių kanonų teisės kodeksų – lotynų ir Rytų Bažnyčių – nuostatus, taip pat atsiliepti į ypatingus vis gausėsiu tikiusių migrantų, priklausančių Rytų katalikų Bažnyčioms, poreikius. Iš akių taip pat neišleistina reiškinio ekumeninė perspektyva, nes migrantų srautuose pasitaiko krikščionių, nesančių visiškoje bendrystėje su Katalikų Bažnyčia, ir tarpreliginė perspektyva, nes daugėja kitoms religijoms priklausančių migrantų, pirmiausia musulmonų. Galiausia būtina skatinti pastoraciją, kuri būtų atvira naujai mūsų pastoracinių struktūrų plėtoje ir kartu galėtų laiduoti šios ypatingos pastoracijos darbuotojų ir vietinės hierarchijos vienybę.

Tarptautinė migracija

4. Vis besiplečiantis migracijos reiškinys šiandien yra svarbi nacionalinių valstybių didėjančios tarpusavio priklausomybės sudėtinė dalis, skatinanti globalizaciją (3), kuri atvėrė rinkas, bet ne sienas, sugriovė užtvarus, trukdžiusius laisvai judėti kapitalui ir informacijai, bet lygiu mastu nepanaikino kliūčių laisvam asmenų judėjimui. Kad ir kaip būtų, nė viena valstybė neišvengia vienokios ar kitokios migracijos padarinių – migracijos, dažnai susijusios su tokiais neigiamais veiksniais kaip demografiniai pokyčiai, vykstantys šalyse, kurios buvo industrializuotos pirmiausia; nelygybės tarp Šiaurės ir Pietų didėjimas; protekcionistinių barjerų, neleidžiančių kylančioms šalims teikti savo produktus Vakarų šalių rinkoms konkurencinėmis kainomis, tarptautinėje prekyboje egzistavimas; galiausiai konfliktų bei pilietinių karų plitimas. Visa tai ir artimiausiais metais lems migracinių srautų spartėjimą bei plėtimąsi (plg. *EEu* 87, 115 ir *PaG* 67), net ir tada, kai dėl terorizmo išsiveržimo į tarptautinę plotmę kils reakcijų, saugumo sumetimais apsunkinsiančių migrantų, svajojančių rasti darbo bei saugumo pasiturinčiose šalyse, kurioms savo ruožtu reikia darbo rąkų, judėjimą.

5. Tad nestebina, kad migracija migrantams reiškė ir šiandien tebereiškia nesuskaičiuojamus migrantų vargus bei kančias, net ir tada, kai ji dažnai, pirmiausia pastaraisiais laikais bei tam tikromis aplinkybėmis, būdavo skatinama bei palaikoma siekiant didesnės tiek priimančiųjų, tiek kilmės šalių (ypač per emigrantų finansinius persiuntimus) ekonominės plėtos. Reikia pripažinti, kad be milijonų imigrantų indėlio daugelis šalių nebūtų tuo, kuo jos šiandien yra.

Kančios ypač paženklinta yra šeimų ir vis gausesnė moterų emigracija. Moterys, neretai įdarbinamos kaip ne kvalifikuota darbo jėga (namų pagalbininkės) ir dirbančios nelegaliai, dažnai negali naudotis žmogaus ir darbo teisėmis, o kartais tiesiog tampa vadinamosios „prekybos žmonėmis“, šiandien ramybėje nepaliekančios nė vaikų, aukomis. Tai naujas vergijos istorijos skyrius.

Net ir tada, kai tokių kraštutinių nėra, būtina priminti, kad darbuotojų iš užsienio nevalia laikyti preke ar vien darbo jėga ir žvelgti į juos kaip į kokius nors kitus gamybos veiksnius. Kiekvienas migrantas turi neatimamas pamatines teises, kurias privalu gerbti. Migrantų indėlis į priimančiosios šalies ekonomiką taip pat susijęs su galimybe dirbant naudotis savo protu bei gebėjimais.

6. Šiuo atžvilgiu Tarptautinėje visų darbuotojų migrantų ir jų šeimoms narių teisių apsaugos konvencijoje, kuri įsigaliojo 2003 m. liepos 1 d. ir kurią ratifikuoti karštai siūlė Jonas Paulius II (4), pateikiamas teisių, leidžiančių migrantams tokiu indėliu prisidėti, sąvadas (5). Todėl šiai konvencijai pritarti turėtų pirmiausia tos valstybės, kurios iš migracijos turi daugiausia naudos. To siekdama Bažnyčia akina ratifikuoti tarptautines teises priemones, laiduojančias migrantų, pabėgėlių ir jų šeimų teises, bei per savo įvairias kompetingas institucijas ir susivienijimus (migrantų poreikių centrus, migrantų namus, socialinių paslaugų, dokumentacijos ir konsultavimo įstaigas ir t. t.) teikia šiandien kaip niekada reikalingą *advocacy*. Migrantai neretai būna neteisėto verbavimo ir trumpalaikių kontraktų, numatančių blogas darbo bei gyvenimo sąlygas, aukos, priversti pakelti žodinius, fizinius ir net seksualinius piktnaudžiavimus, ilgai dirbti ir dažnai negali pasinaudoti medicininės priežiūros privalumais ir įprastinėmis socialinės apsaugos formomis.

Tokia kebli daugybės ateivių padėtis turėtų žadinti visų solidarumą, tačiau iš tikrųjų kelia išgastį ir baimę, daugelis imigrantus laiko našta, į juos įtariai šnairuoja bei įžiūri iš jų kylantį pavojų ar grėsmę. Tai dažnai duoda pradžią nepakantos, ksenofobijos ir rasizmo apraiškoms (6).

7. musulmonų, kaip apskritai ir kitų religijų sekėjų, gausėjimas tose šalyse, kuriose gyventojų daugumą tradiciškai sudaro krikščionys, yra tema, galiausiai pa-

tenkanti į platesnį ir sudėtingesnį skirtingų kultūrų susitikimo ir dialogo tarp religijų skyrių. Kita vertus, nemažai krikščionių gyvena šalyse, kurių gyventojų daugumą sudaro musulmonai.

Taip paplitusio ir, palyginti su praeitimi, iš esmės pakitusio migracijos reiškinio akivaizdoje vien nacionaliniu lygmeniu apsiribojančios politinės priemonės didelės naudos neduos. Nė viena šalis šiandien negali tikėtis išspręsti migracijos problemas viena pati. Dar neveiksmingesnės būtų ir dar neįgyvendintų padarinių turėtų vien apribojamojo pobūdžio priemonės, dėl kurių gali padidėti neteisėta imigracija ir išsiplėsti nusikalstamų organizacijų veikla.

8. Tarptautinė migracija pagrįstai laikytina svarbia struktūrine šiuolaikinio pasaulio socialinės, ekonominės ir politinės tikrovės sudėtine dalimi, ir didžiulis migrantų kiekis reikalauja artimo išvykimo ir atvykimo šalių bendradarbiavimo, taip pat tinkamų taisyklių, leidžiančių suderinti skirtingas teises tvarkas, sukūrimo. Visu tuo turi būti siekiama apsaugoti ir emigravusių asmenų bei šeimų, ir juos priėmusios visuomenės narių poreikius bei teises.

Sykiu migracijos reiškinys iškelia tikrai etinį klausimą – naujos tarptautinės ūkinės tvarkos klausimą, prieš akis turint teisingesnį žemės gėrybių persikirstymą, kas nemenkai padėtų sumažinti migrantų iš sunkumus išgyvenančių tautų skaičių. Iš to išplaukia būtinybė veiksmingiau įgyvendinti edukacines bei pastoracines sistemas, kuriomis būtų ugdoma „pasaulinė žiūra“, naujas požiūris į pasaulio bendruomenę kaip į tautų šeimą, kuriai visuotinio bendrojo gėrio perspektyvoje galiausiai skirtos žemės gėrybės.

9. Šiandienė migracija, be to, kelia krikščionims naujas evangelizacijos ir solidarumo užduotis ir kviečia juos pagilinti vertybes – taip pat puoselėjamas kitų religinių ar pasaulietinių grupių, – kurios absoliučiai būtinos darniam sugyvenimui. Vienkultūrių visuomenių virtimas į daugiakultūres visuomenes gali būti Dievo gyvo buvimo istorijoje ir žmonių bendrijoje ženklas, nes tai teikia apvaizdingą galimybę įgyvendinti dieviškąją visuotinės bendrystės planą. Naujas istorinis kontekstas iš tiesų paženklintas to, kad kitas reiškiasi tūkstančiais veidų, ir įvairovė, kitaip nei anksčiau, daugelyje šalių yra tapusi savaime suprantamybe. Todėl krikščionys akina liudyti ir praktikuoti ne tik tolerancijos dvasią – kuri yra didelis pasiekimas tiek religijos, tiek politikos bei kultūros srityse, – bet ir pagarbą kito tapatybei, visur, kur įmanoma ir tinkama, žengiant dalijimosi su skirtingos kilmės bei kultūros žmonėmis keliu, įskaitant savo paties tikėjimo „pagarbų skelbimą“. Tad visi esame kviečiami į solidarumo kultūrą (7), kurios taip dažnai linki Magisteriumas, idant kartu pasiektume tikrą bei autentišką žmonių bendrystę. Šiuo keliu, kuris tikrai nėra lengvas, kviečia žengti Bažnyčia.

Vidinė migracija

10. Pastaruoju metu daugelyje šalių smarkiai padidėjo vidinė migracija – tiek savanoriška, pavyzdžiui, iš kaimo į didmiesčius, tiek priverstinė, pavyzdžiui, kai asmenys perkeliami kitur arba bėga nuo terorizmo, smurto ir prekybos narkotikais, pirmiausia Afrikoje ir Lotynų Amerikoje. Manoma, kad pasaulyje dauguma migrantų juda savo pačių šalių viduje, kartais laikydamiesi sezonų kaitos ritmo.

Toks dažniausia nekontroliuojamas mobilumas prisidėjo prie spartaus ir netvarkingo miesto centrų, nepasirengusių priimti tokios žmonių masės, augimo ir lindynių kvartalų, kuriuose paprastai socialiniu ir moraliniu požiūriu gyvenimo sąlygos yra pavojingos, atsiradimo. Toks reiškinys verčia migrantus įsikurti nuojų kilmės vietovės iš pagrindų besiskiriančioje aplinkoje, o tai sudaro didelių nepatogumų ir kelia rimtą šaknų netekties, turinčios gilių padarinių religinėms bei kultūrinėms gyventojų grupių tradicijoms, pavojų.

Vidinė migracija žadina milijonams žmonių didžiules, deja, dažnai iliuzines ir nepagrįstas, viltis, skatina juos sutraukti šeimos ryšius ir persikelti į regionus, kur kalba ta pati, tačiau klimatas ir papročiai skirtingi. Kai tokie migrantai vėliau grįžta į ten, iš kur atvyko, jie kartu parsineša kitokią mąstyseną, kitokią gyvenimo būdą, dažnai kitokią požiūrį į pasaulį bei religiją ir kitokią moralinę elgseną. Tai irgi meta iššūkį Bažnyčiai kaip motinos ir mokytojos pastoracinei veiklai.

11. Tad ir šioje srityje šiandien tikrovė iš pastoracinių darbuotojų bei priimančiųjų bendruomenių – vienu žodžiu, iš Bažnyčios – reikalauja didelio dėmesio migruojantiems asmenims ir jų broliškumo bei solidarumo poreikiams. Per vidinę migraciją Dvasia primygtinai ir aiškiai kviečia iš naujo ir tvirtai išsipareigoti evangelizacijai bei gailėstingajai meilei, pasitelkiant nuolatines ir išplėtotas struktūrines priėmimo ir pastoracinės veiklos formas, kuo tinkamiausiai pritaikytas tikrovei ir atitinkančias savitus bei konkrečius migrantų poreikius.

I DALIS

Migracija – laiko ženklas ir Bažnyčios rūpestis

Migracijos reiškinys tikėjimo akimis

12. Bažnyčia visada įžiūrėdavo migrantuose Kristaus, kuris yra pasakęs: „Buvau keleivis, ir mane priglaudėte“ (Mt 25, 35), veidą. Tad jų sunkumai, Bažnyčios akimis, yra iššūkis tikinčiųjų tikėjimui ir meilei – tikinčiųjų, kurie kviečiami išgydyti iš migracijos kylančias blogybes ir išvelgti joje Dievo planą, net jei ji kartais ir būtų akivaizdžiu neteisybių vaisius.

Migracija, suartinanti daugialypius žmonių šeimos komponentus, prisideda prie vis platesnio bei įvairesnio visuomenės kūno statydinimo, tarsi pratęsdama tautų ir rasių susitikimą, kuris per Sekmines, dovanojus Šventąją Dvasią, virto bažnytine brolyste.

Viena vertus, migraciją lydintios kančios išreiškia naujos žmonijos gimdymo skausmus, o kita vertus, pusiausvyros stoka ir nelygybės, kurių padarinys ir apraiška yra migrantai, parodo žmonių šeimai nuodėmės padarytą žaizdą ir skausmingai kviečia į tikrąją brolystę.

13. Toks žvilgsnis akina mus gretinti migraciją su bibliniais įvykiais, ženklinusiais varginančio žmonijos kelio tautos, kuri, anapus diskriminacijų bei sienų, yra Dievo dovanos visoms tautoms sergėtoja ir atvira amžinajam žmogaus pašaukimui, gimimo link etapus. Tikėjimas įžiūri joje patriarchų, kurie, palaikomi pažado, žygiavo į būsimąją tėvynę, ir hebrajų, kurie, išlaisvinti iš vergijos, perėjo Raudonąją jūrą, Išėjimu duodami pradžia Sandoros tautai, kelią. Tikėjimas tam tikra prasme atranda joje tremtį, išryškinančią žmogui kiekvieno pasiekto tikslo santykinumą, ir iš naujo atidengia visuotinę pranašų žinią. Pranašai, kaip prieštaraujantys Dievo planui, smerkia diskriminavimus, engimus, iškeldinimus, išsklaidymus bei persekiojimus ir sykiu skelbia išganymą visiems, liudydami, kad net chaotiškoje ir prieštaringoje žmogiškųjų įvykių sekoje Dievas nenustoja vykdamas savo išganymo plano, kol visa nebus iš naujo suvienyta Kristuje (plg. Ef 1, 10).

Migracija ir išganymo istorija

14. Tad šiandienį migracijos reiškinį galime suvokti kaip labai svarbų „laiko ženklą“, iššūkį, kurį, statydinant atnaujintąją žmoniją ir skelbiant taikos Evangeliją, būtina atrasti ir išmokti branginti.

Šventasis Raštas parodo, ką visa tai reiškia. Izraelis kilo iš Abraomo, kuris, pakluseš Dievo balsui, paliko savo šalį ir leidosi į svetimas žemes, nešdamasis su savimi dieviškąjį pažadą, jog jis tapsias „didelės tautos“ tėvu (plg. Pr 12, 1–2). Jokūbas buvo „klajoklis aramėjas, kuris nuėjo į Egiptą su maža šeimyna, gyveno ten kaip ateivis ir išaugo į didžią tautą, stiprią ir gausingą“ (Ist 26, 5). Po ilgos Egipto vergijos per keturiasdešimt „išėjimo“ metų dykumoje Izraeliui buvo iškilmingai suteiktas „Dievo tautos“ titulas. Tad sunkus išbandymas migracija ir deportacija yra esminis išrinktosios tautos istorijos, turint prieš akis visų tautų išganymą, bruožas: tas pats pasakytina apie grįžimą iš tremties (plg. Iz 42, 6–7; 49, 5). Praturtinta tokių atsiminimų, ji jaučiasi tvirčiau pasitikinti Dievu net tamsiausiomis savo istorijos valandomis (Ps 105, 12–15; Ps 106, 45–47). Įstatymo įsakymas, nustatantis, kokie santykiai turėtų būti su „tautiečiais“ (Kun 19, 18), imamas taikyti ir santykiams su šalyje gyvenančiais ateiviais: „Mylėsi jį kaip save patį“ (Kun 19, 34).

Kristus kaip „ateivis“ ir Marija kaip gyvas keliaujančios moters paveikslas

15. Krikščionis Kristaus veidą labiau įžiūri ateivyje negu artimame. Gimęs edžiose ir bėgęs į Egiptą, kur buvo ateivis, Kristus perima ir savo gyvenime pakartoja pamatinę savo tautos patirtį (plg. *Mt 2, 13* ir t. t.). Gimęs ne namuose ir kilęs ne iš savo tėvynės (plg. *Lk 2, 4–7*), jis „gyveno tarp mūsų“ (*Jn 1, 11*, 14) ir savo viešojo gyvenimo metu keliavo per „miestelius ir kaimus“ (plg. *Lk 13, 22; Mt 9, 35*). Prisikėlęs ir vis dar svetimas, nepažįstamas, jis pasirodo kelyje į Emausą dviem savo mokiniais, kurie jį atpžįsta tik laužant duoną (plg. *Lk 24, 35*). Tad krikščionys seka klajokliu, neturinčiu „kur galvos priglausti“ (*Mt 8, 20; Lk 9, 58*) (8).

Marija, Jėzaus motina, toje pačioje perspektyvoje irgi gali būti suvokiama kaip gyvas keliaujančios moters paveikslas (9). Ji pagimdė savo sūnų toli nuo namų (plg. *Lk 2, 1–7*) ir buvo priversta bėgti į Egiptą (plg. *Mt 2, 13–14*). Todėl liaudiškajame pamaldume Marija pagrįstai laikoma Kelio Dievo Motina.

Sekminių Bažnyčia

16. Įsižiūrėdami dabar į Bažnyčią, pamatysime, kad ji gimė iš Sekminių, kurios yra Velykų slėpinio atbaigimas bei realus ir simbolinis tautų susitikimo įvykis. Štai kodėl Paulius gali sušukti: „Čia jau nebėra nei graiko, nei žydo, nei apipjaustyto, nei neapipjaustyto, nėra barbaro, skito, vergo, laisvojo“ (*Kol 3, 11*). Kristus, „iš abejų“ padarė „viena“, sugriovė „viduryje stovinčią per tvarą“ (*Ef 2, 14*).

Sekti Kristumi, kita vertus, reiškia eiti paskui jį ir pasaulyje būti keleviu, nes „čia mes neturime išliekančio miesto“ (*Žyd 13, 14*). Tikintysis, kad ir kur būtų, visada yra *pároikos*, pakeleivis, svečias (plg. *1 Pt 1, 1; 2, 11; Jn 17, 14–16*). Todėl geografinė vieta pasaulyje krikščionims nėra labai svarbi (10), o vaišingumas jiems yra natūralus dalykas. To primygtinai reikalauja apaštalai (plg. *Rom 12, 13; Žyd 13, 2; 1 Pt 4, 9; 3 Jn 5*), o pastoraciniuose laiškuose tai ypač siūloma *episkopos* (plg. *1 Tim 3, 2; Tit 1, 8*). Ankstyvojoje Bažnyčioje vaišingumo praktika krikščionys atsiliepdavo į klajojančių misionierių, išstremtų ar pro šalį vykstančių religinių vadovų, įvairioms bendruomenėms priklausančių vargšų poreikius (11).

17. Ateiviai taip pat regimai liudija ir veiksmingai priimena visuotinumą, kuris yra esminis Katalikų Bažnyčios dėmuo. Tai buvo paskelbta viename Izaijo regėjime: „Ateityje atsitiks taip, kad Viešpaties Namų kalnas stovės tvirtai iškilęs virš kalnų <...>. Visos tautos plūs link jo“ (*Iz 2, 2*). Evangelijoje pats Jėzus pranašauja: „Ir ateis iš rytų ir vakarų, iš šiaurės ir pietų, ir sėsis prie stalo Dievo karalystėje“ (*Lk 13, 29*). *Aprėiški-me Jonui* regima „milžiniška minia, <...> iš visų gimi- nių, genčių, tautų ir kalbų“ (*Apr 7, 9*). Šiandien Bažny-

čia sunkiai eina šio galutinio tikslo link (12), ir migracija gali būti savotiškas tos minios priminimas ir galutinio visos žmonijos susitikimo su Dievu ir Dieve pirmavaizdis.

18. Migrantų kelias taip pat gali tapti gyvu amžinojo pašaukimo ženklu, nuolatiniu akstinu puoselėti viltį, kuri, kreipdama į ateitį už šio pasaulio, skatina jo perkeitimą gailėstingąjoje meilėje bei eschatologinę pergalę. Jų savitumai virsta raginimu siekti Sekminių brolystės, kur skirtumai harmonizuojami Dvasios, o gailėstingoji meilė autentiškai reiškiasi vienas kito priėmimu. Tad migracinė patirtis gali savotiškai skelbti Velykų slėpinių, kur mirtimi ir prisikėlimu kuriamoje naujoje žmonijoje nebus nei vergo, nei ateivio (plg. *Gal 3, 28*).

Bažnyčios rūpinimasis migrantais ir pabėgėliais

19. Praėjusio šimtmečio migracijos reiškinys yra iššūkis Bažnyčios, besiremiančios tvarių teritorinių parapijų struktūra, pastoracijai. Praeityje grupes, vykstančias kolonizuoti naujų žemių, paprastai lydėdavo dvasininkai, tęsdavę jų pastoraciją, tačiau nuo XIX a. vidurio užduotis globoti migrantus dažnai tekdavo pašvęstojo gyvenimo kongregacijoms (13).

1914 m. dekretu *Ethnografica studia* (14) pirmą kartą apibrėžtai prabilta apie dvasininką, kuriam patikėta migrantų globa. Jame pabrėžiama autochtoninės Bažnyčios pareiga padėti migrantams ir siūlomas ypatingas – kalbinis, kultūrinis ir pastoracinis – vietinių dvasininkų rengimas. Paskelbus Kanonų teisės kodeksą, 1918 m. dekretu *Magni semper* (15) Konsistorinei kongregacijai buvo patikėtos dvasininkų įgaliojimo globoti migrantus procedūros.

Po Antrojo pasaulinio karo migracinė tikrovė tapo dar dramatiškesnė – ne tik dėl karo nuniokojimų, bet ir dėl pabėgėlių (pirmiausia iš vadinamųjų Rytų šalių), tarp kurių buvo nemažai tikinčiųjų, priklausančių įvairioms Rytų katalikų Bažnyčioms, problemos paaštrėjimo.

Apaštališkoji konstitucija „Exsul familia“

20. Tuomet pasijuto poreikis parengti dokumentą, kuriame būtų apibendrintas ankstesnių taisyklių bei potvarkių paveldas ir pateiktos organiškios pastoracijos gairės. Į tai buvo išmintingai atsiliepta 1952 m. rugpjūčio 1 d. paskelbus Pijaus XII apaštališkąją konstituciją *Exsul Familia* (16), laikomą Bažnyčios minties apie migraciją *magna charta*. Tai pirmasis oficialus Šventojo Sosto dokumentas, kuriame istoriniu ir kanoniniu požiūriu globaliai bei sistemiškai apibrėžiama migrantų pastoracija. Šioje konstitucijoje plačią istorinę analizę lydi išsami nuostatų dalis. Ten patvirtinama diecezinio vyskupo pirminė atsakomybė už migrantų pastoraciją, net jei jos organizacija tebelieka patikėta Konsistorinei kongregacijai.

Vatikano II Susirinkimas

21. Vėliau Vatikano II Susirinkimas parengė svarbias tokios savitos pastoracijos gaires ir paakino, pirmiausia krikščionis, atkreipti dėmesį į migracijos reiškinį (plg. GS 65 ir 66) bei įsisąmoninti emigracijos poveikį gyvenimui. Jis vėl patvirtino teisę emigruoti (plg. GS 65) (17), migrantų orumą (plg. GS 66), būtinybę įveikti nelygybes, susijusias su socialine bei ekonomine plėtra (plg. GS 63), ir atsiiepti į tikruosius žmogaus poreikius (plg. GS 84). Susirinkimas taip pat pripažino civilinės valdžios teisę tam tikrame kontekste reguliuoti migracijos srautą (plg. GS 87).

Pasak Susirinkimo, Dievo tauta turi dosniai prisidėti prie emigracijos problemos sprendimo. Pirmiausia krikščionys pasauliečiai kviečiami bendradarbiauti įvairiausiose visuomenės srityse (plg. AA 10) ir lygia greta tapti „artimu“ migrantui (plg. GS 27). Susirinkimo tėvai atkreipia ypatingą dėmesį į tuos, kurie „dėl gyvenimo sąlygų“ negali naudotis įprastine bendrąja parapijos kunigų pastoracija ar išvis jos stokoja, kaip antai gausūs emigrantai, tremtiniai ir pabėgėliai, jūreiviai ir aviatoriai, klajokliai ir kiti panašūs žmonės. „Tebūnie, – aki-na Susirinkimo tėvai, – plėtojami tinkami pastoraciniai metodai puoselėti dvasinį gyvenimą tų, kurie laikinai išvyksta poilsiauti į kitus kraštus. Vyskupų konferencijos, ypač apimančios visą kraštą, – toliau pabrėžia Susirinkimo tėvai, – rūpestingai teapsvarsto opesnes minėtųjų asmenų problemas, kad galėtų vieningai, sutartinai ir suvienytomis pastangomis tinkamų priemonių ir institucijų dėka rūpintis jų dvasios reikalais, pirmiausia kreipdamas dėmesį į Šventojo Sosto jau nustatytas arba dar nustatysimas taisykles ir deramai jas pritaikydamos laiko, vietos ir asmenų sąlygoms“ (18).

22. Tad Vatikano II Susirinkimas buvo lemiamas migrantų bei keleivių pastoracijos momentas. Jis priskyre ypatingą svarbą ir mobilumo bei katalikiškumo, ir dalinės Bažnyčios, parapijos bei Bažnyčios kaip bendrystės slėpinio suvokimui. Būtent todėl Bažnyčia išskyla bei atrodo kaip „tauta, sujungta Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios vienybe“ (LG 4).

Tad ateivio priėmimas, būdingas ankstyvajai Bažnyčiai, lieka nuolatinis Dievo Bažnyčios bruožas. Ji yra tarsi paženklinta pašaukimo būti tremtyje, diasporoje, būti išbarstyta tarp kultūrų ir etninių grupių, niekada su nė viena iki galo nesusitapatinant, nes kitaip ji liautųsi buvusi visuotinės karalystės pirmiena ir ženklu, raugu ir pranašyste, sykiu bendruomene, priimančia kiekvieną žmogų, neteikiant pirmenybės jokiam asmeniui ar tautai. Vadinasi, ateivio priėmimas būdingas pačiai Bažnyčios prigimčiai ir liudija jos ištikimybę Evangelijai (19).

23. Plėtodamas bei įgyvendindamas Susirinkimo mokymą, popiežius Paulius VI 1969 m. išleido Motu proprio *Pastoralis migratorum cura* (20), kuria paskelbė instrukciją *De pastoralis migratorum cura* (21). 1978 m. Po-

piežiškoji migracijos ir turizmo pastoracijos komisija – organas, kuriam tuo metu buvo patikėta migrantų pastoracija, – kreipėsi į vyskupų konferencijas aplinkraščiu *Chiesa e mobilità umana* (22), kuriame apibūdino to meto migracijos reiškinį, pateikė jo paaiškinimą ir pasiūlė praktinių pastoracinių priemonių. Dokumente išplėtotą migrantų priėmimo vietinėje Bažnyčioje tema, pabrėžta tarpbažnytinio bendradarbiavimo, turint prieš akis pastoraciją be sienų, būtinybę. Galiausiai dokumente buvo pripažintas bei teigiamai įvertintas savitas pasauliečių ir pašvęstojo gyvenimo asmenų vaidmuo.

Kanonų nuostatai

24. Lotynų apeigų Bažnyčios naujajame Kanonų teisės kodekse, visada laikantis Susirinkimo nurodymų bei juos patvirtinant, klebonui rekomenduojama skirti ypatingą dėmesį tiems, kurie toli nuo tėvynės (529 kan., 1§), pabrėžiamas prideramumas ir, kiek įmanoma, pareiga jų labai vykdyti specialią pastoracinę tarnystę (568 kan.). Jame, kaip ir Rytų Bažnyčių kanonų kodekse, numatytos personalinės parapijos (CIC, 518 kan.; CCEO, 208 kan. 1§), pastoracinės misijos ir net ypatingos pastoracinės pareigybės, kaip antai diecezinio vikaro (476 kan.) ir migrantų kapeliono (568 kan.).

Naujajame kodekse, laikantis Susirinkimo nurodymų (plg. PO 10 ir AG 20, 4 pastaba ir 27, 28 pastaba), taip pat kalbama apie kitų ypatingų pastoracinių struktūrų, numatytų Bažnyčios įstatymuose bei praktikoje, steigimą (23).

25. Kadangi į Vakarų šalis šiandien vyksta daugybė Rytų katalikų Bažnyčių tikinčiųjų iš Azijos ir Vidurio Rytų bei iš Vidurio ir Rytų Europos, neišvengiamai kyla jų pastoracijos, už kurią esmingai atsakingas priėmimo vietos ordinaras, problema. Todėl būtina neatidėliotinai apmąstyti pastoracinius ir teisinius padarinius, išplaukiančius iš jų vis gausesnio buvimo už savo tradicinės teritorijos ribų ir įvairiuose lygmenyse besirandančių oficialių ir privačių, individualių ir kolektyvinių ryšių tarp bendruomenių bei pavienių asmenų. Atitinkamų specifinių taisyklių, jau leidžiančių Bažnyčiai tam tikra prasme kvėpuoti abiem plaučiais (24), esama Rytų Bažnyčių kanonų kodekse (25).

26. Šiame kodekse numatytas Bažnyčių *sui iuris* steigimas (CCEO, 27, 28 ir 147 kan.), siūloma skatinti „Rytų Bažnyčių apeigas, kurios yra visos Kristaus Bažnyčios paveldas“ (39 kan., taip pat plg. 40 ir 41 kan.), bei jų laikytis, pateikiami tikslūs nuostatai dėl liturginių bei drausminių įstatymų (150 kan.). Eparchinis vyskupas įpareigojamas rūpintis visais tikinčiais krikščionimis, „nesvarbu, koks jų amžius, būklė, tautybė ar Bažnyčia *sui iuris*, ar jie eparchijos teritorijoje gyvena nuolatinei ar tėra laikinai“ (192 kan. 1§), ir rūpintis, kad jam patikėti kitos Bažnyčios *sui iuris* tikintieji „išlaikytų savosios Bažnyčios apeigas“ (193 kan. 1§), jei įmanoma „tos

pačios Bažnyčios *sui iuris* kunigų ar klebonų dėka" (193 kan. 2§). Galiausiai kodekse siūlomos teritorinės parapijos, tačiau neatmetamos ir personalinės, jei to reikalaujama ypatingos sąlygos (plg. 280 kan. 1§).

Rytų Bažnyčių kanonų kodekse taip pat numatytas eparchijos, kuri apibrėžiama kaip „Dievo tautos dalis, kuri dėl ypatingų aplinkybių suresta ne kaip eparchija ir, apibrėžta teritoriškai ar kitaip, yra patikėta egzarcho pastoracijai“ (CCEO, 311 kan. 1§), egzistavimas.

Pastoracinės Magisteriumo gairės

27. Šalia kanonų nuostatų įdėmiai skaitant su migracijos reiškiniu susijusius Bažnyčios dokumentus bei potvarkius, aiškstėn iškyla kai kurie svarbūs teologiniai bei pastoraciniai pasiekimai, būtent: asmens centriškumas; migrantų, vyro ir moters, taip pat jų vaikų, teisių gynimas; bažnytinis bei misijinis migracijos matmuo; pasauliečių apaštalavimo sureikšminimas; kultūrų vertingumas evangelizacinėje veikloje; mažumų apsauga ir branginimas, taip pat Bažnyčioje; bažnytinio dialogo *ad intra* ir *ad extra* svarba; savitas emigracijos indėlis į visuotinę taiką. Šiuose dokumentuose, be to, atsiskleidžia pastoracinis veiklos migrantų labai matmuo. Juk Bažnyčioje visi turi atrasti „savo tėvynę“ (26): ji yra Dievo slėpinys tarp žmonių, vienatinio Sūnaus pirmiausia mirtimi ir prisikėlimu parodytos meilės slėpinys, idant visi žmonės apšiai turėtų gyvenimo (plg. *Jn* 10, 10), rastų jėgų įveikti visus pasidalijimus ir pasiektų, kad jų skirtumai būtų ne nesantaikos, bet, priimant kitą kaip teisėtai skirtingą, bendrystės šaltinis.

28. Bažnyčioje teigiamai įvertintas pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų vaidmuo migrantų pastoracijoje (27). Taip pat nedviprasmiškai patvirtinta diecezinė ar eparchinė vyskupų atsakomybė šioje srityje, ir tai pasakytina tiek tos Bažnyčios, iš kurios atvykstama, tiek tos, kuri priima, atžvilgiu. Į šią atsakomybę įtrauktos įvairių šalių vyskupų konferencijos ir atitinkamos Rytų Bažnyčių struktūros. Migrantų pastoracija aprėpia kiekvieno asmens priėmimą, apsaugą ir skatinimą, pagarbą ir tikrą meilę jam nepaisant jo religinės bei kultūrinės išraiškų.

29. Naujausiuose popiežiškuosiuose pareiškimuose, akcentuojant *žmogų kaip Bažnyčios kelią* (28), iš naujo patvirtinti su migracijos reiškiniu susiję pastoraciniai horizontai bei perspektyvos. Nuo popiežiaus Pauliaus VI pontifikato ir vėliau, popiežiaujant Jonui Pauliui II, pirmiausia jo žiniuose Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga (29), vėl pabrėžiamos pamatinės žmogaus teisės: teisė emigruoti, siekiant išskleisti savo gebėjimus bei įgyvendinti savo siekius ir projektus (30) (neišleidžiant iš akių kiekvienos šalies teisės vykdyti bendrąją gerą atitinkančią migracinę politiką), taip pat teisė neemigruoti, tai yra įstengti įgyvendinti savo teises bei patenkinti savo teisėtus poreikius gimtojoje šalyje (31).

Magisteriumas visada smerkė socialinės bei ekonominės pusiausvyros nebuvimą, kuris dažniausiai yra migracijos priežastis, taip pat nereguliuojamos globalizacijos, kai migrantai veikia būna migracijos aukos, o ne protagonistai, pavojus, akcentavo didelę nelegalios migracijos, kai migrantas dažnai tampa nusikalstamos prekybos bei išnaudojimo objektu, problemą (32).

30. Magisteriumas taip pat pabrėžė politikos, laiduojančios pagarbą visų migrantų teisėms „rūpestingai vengiant kiekvienos galimos diskriminacijos“ (33), poreikį. Jis išryškino plačią vertybių bei laikysenų (vaišingumas, solidarumas, dalijimasis) paletę ir būtinybę priimantiems atmesti kiekvieną rasistinę ir ksenofobišką nuostatą ir apraišką (34). Įvairios šalys tiek įstatymų, tiek praktinėje administracinėje srityje daug dėmesio skiria šeimos vienybei ir nepilnamečių apsaugai – dalykams, kuriems migracija dažnai kelia grėsmę (35), – taip pat daugiakultūrių visuomenių ugdymui per migraciją.

Kultūrinis pliuralizmas skatina šiuolaikinį žmogų puoselėti dialogą bei atsigręžti į tokius didžius egzistencinius klausimus kaip gyvenimo ir istorijos, kančios ir skurdo, bado, ligos ir mirties prasmė. Tačiau atsivėrimas skirtingoms kultūrinėms tapatybėms nereiškia, jog jas visas reikia priimti be skirtumo; bet jas privalu gerbti – nes jos priklauso žmogaus asmeniui – ir, reikalui esant, branginti jų įvairovę. Kultūrų „santykimumą“ taip pat yra pabrėžęs Vatikano II Susirinkimas (plg. GS 54, 55, 56, 58). Pliuralizmas yra turtas, o dialogas, net netobulas ir reikalingas nuolatinės plėtotės, – jau tos galutinės vienybės, kurios siekia žmonių ir kuriai ji pašaukta, įgyvendinimas.

Šventojo Sosto institucijos

31. Magisteriumo liudijamą nuolatinę Bažnyčios rūpinimąsi migrantų religine, socialine ir kultūrine globa taip pat rodo tam skirtos Šventojo Sosto įsteigtos specialios institucijos.

Jų atsiradimą įkvėpė palaimintojo Giovannio Battistos Scalabrinio memorandumas *Pro emigratis catholicis*, kuriame jis, suvokdamas sunkumus, kuriuos užsienyje kėlė įvairūs Europos nacionalizmai, pasiūlė Šventajam Sostui įsteigti popiežiškąją kongregaciją (arba komisiją), kuri rūpintųsi visais emigrantais katalikais. Tokios iš įvairių šalių atstovų sudarytos kongregacijos tikslas turėjo būti „dvasinė emigrantų globa kintančiomis aplinkybėmis bei įvairiomis šio reiškimo fazėmis, pirmiausia abiejose Amerikos dalyse, ir katalikų tikėjimo išlaikymas jų širdyse“ (36).

Ši intuityvi išvalga buvo laipsniškai įgyvendinta. 1912 m., šventajam Pijui X reformavus Romos kuriją, Konsistorinėje kongregacijoje buvo įsteigta pirmoji migracijos problemų tarnyba. 1970 m. popiežius Paulius VI įsteigė Popiežiškąją migracijos ir turizmo pastoracijos komisiją, kuri

1988 m., paskelbus apaštališkąją konstituciją *Pastor bonus*, tapo Popiežiškąją migrantų ir keleivių pastoracijos taryba. Jai buvo patikėta rūpintis visais, „kurie buvo priversti palikti savo tėvynę ar tokios išvis neturi“: pabėgėliais ir tremtiniais, migrantais, nomadais ir cirkininkais, jūreiviais, tiek jūroje, tiek uostuose, visais, kurie išvykę iš namų ar dirba oro uostuose ir lėktuvuose” (37).

32. Tad Popiežiškajai tarybai tenka pareiga žadinti, skatinti ir gaivinti tinkamas pastoracines iniciatyvas žmonių, priverstinai ar savanoriškai palikusių savo įprastinę gyvenamąją vietą, labui. Jai taip pat privalu įdėmiai sekti socialinius, ekonominius ir kultūrinius klausimus, paprastai duodančius pradžia tokiam judėjimui.

Popiežiškoji taryba, gerbdama kiekvieno atitinkamą kompetenciją, tiesiogiai kreipiasi į vyskupų konferencijas bei jų regionines tarybas, įvairias suinteresuotąsias Rytų katalikų Bažnyčių hierarchines struktūras, taip pat į atskirus vyskopus, akindama vykdyti ypatingą žmonių, paliestų vis platesnio žmogiškojo mobilumo reiškinių, pastoraciją ir imtis priemonių, atsielpančių į besimainančią padėtį.

Neseniai migracijos matmuo išnoro ir ekumeninių santykių srityje. Dėl to pagausėjo pirmųjų kontaktų su kitomis Bažnyčiomis ir bažnytinėmis bendrijomis. Tokia perspektyva ryškėja ir dialoge tarp religijų. Galiausiai pati Popiežiškoji taryba su savo vadovais ir bendradarbiais kartais veikia tarptautinėje arenoje, atstovaudama Šventajam Sostui per daugiašalių organizacijų susitikimus.

33. Tarp svarbiausių katalikiškųjų organizacijų, besirūpinančių migrantų ir pabėgėlių globa, negalima nepaminėti 1951 m. įsteigtos Tarptautinės katalikiškosios komisijos migrantų reikalams. Paspirtis, penkiasdešimt metų komisijos krikščioniškąją dviasia teikta vyriausybėms bei tarptautinėms institucijoms, ir savitas indėlis į ilgalaikių sprendimų viso pasaulio migrantų bei pabėgėlių labui paiešką yra didžiulis jos nuopelnas. Pasak Jono Pauliaus II, tarnystė, komisijos atlikta praeityje ir tebeatliekama šiandien, susijusi su „dvejo pa ištikimybe – Kristui <...> ir Bažnyčiai“ (38). Jos veikla „yra labai vaisingas ekumeninio ir tarpreliginio bendradarbiavimo momentas“ (39).

Galiausiai negalima užmiršti didelio įvairių *Caritas* organizacijų ir kitų galeistingosios meilės bei solidarumo įstaigų, sykiu tarnaujančių ir migrantams bei pabėgėliams, išipareigojimo.

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Nuorodos

- (1) JONAS PAULIUS II. Žinia Pasaulinės taikos dienos proga *Kultūry dialogas meilės ir taikos civilizacijos labui*, 12: AAS XCIII (2001) 241; plg. taip pat JONAS PAULIUS II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 01 06), 55: AAS XCIII (2001) 306.
- (2) POPIEŽIŠKOJI KELEIVIŲ SIELOVADOS KOMISIJA. Aplinkraštis vyskupų konferencijoms *Chiesa e mobilita umana*, 8: AAS LXX (1978) 362.
- (3) JONAS PAULIUS II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Europa*, 8: AAS XCV (2003) 655 ir Posinodinis apaštališkasis laiškas *Pastores gregis*, 69 ir 72: OR 2003 10 17, p. 12.
- (4) JONAS PAULIUS II. Šeštadienio *Viešpaties angelas* 2003 07 06: OR 2003 07 07/08, p. 1.
- (5) Konvencijoje taip pat minimi kitose tarptautinėse konvencijose jau egzistuojantys principai ir teisės, kuriuos galima labai gerai pritaikyti migrantams. Pavyzdžiui, nurodomos vergystės konvencijos, konvencijos prieš diskriminaciją švietimo srityje, konvencija dėl visų rasinio diskriminavimo formų panaikinimo, taip pat tarptautiniai susitarimai dėl pilietinių ir politinių teisių, susitarimai dėl ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių, taip pat Konvencija, nukreipta prieš moterų diskriminavimą, Konvencija, nukreipta prieš kankinimus ir žiaurumus, nehumanišką bei žeminantį elgesį. Reikia taip pat paminėti Vaiko teisių konvenciją ir IV Jungtinių Tautų kongreso Manilos deklaraciją dėl nusikaltimų prevencijos ir elgsenos su nusikaltusiais. Todėl reikšminga, kad net šalys, neratifikavusios Tarptautinės konvencijos dėl visų migrantų darbininkų ir jų šeimų narių teisių apsaugos, ipareigosotos laikytis minėtų konvencijų, žinoma, taip pat tuomet, jei jos tas konvencijas ratifikavo ar visiškai priėmė.
- (6) Dėl migrantų teisių visuomenėje, pavyzdžiui, Bažnyčios pozicijai pateiktas Jono Pauliaus II enciklikoje *Laborem exercens*, 23.
- (7) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia 89-osios Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 2003 m.
- (8) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, Proemio, 22, 30–32; Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 1, 7 ir 13; Dekretas *Apostolicam actuositatem*, 14; JONAS XXIII. Enciklika *Pacem in terris*, I dalis: AAS LV (1963) 259–269; POPIEŽIŠKOJI TARYBA *COR UNUM* IR POPIEŽIŠKOJI MIGRANTŲ IR KELEIVIŲ SIELOVADOS TARYBA. Pabėgėliai: solidarumo iššūkis: EV 13 (1991–1993) 1019–1037; POPIEŽIŠKOJI TEISINGUMO IR TAIKOS KOMISIJA. *Self – reliance: compter sur soi*: EV 6 (1977–1979), p. 510–563 ir POPIEŽIŠKOJI TEISINGUMO IR TAIKOS TARYBA. Bažnyčia ir rasizmas, 1988, EV 11 (1988–1989), 906–943.
- (9) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia 85-osios Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 1999 m., 3.
- (10) Plg. JONAS PAULIUS II. Enciklika *Redemptoris Mater*, 25: AAS LXXXIX (1987) 394; Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 2003 m.
- (11) Plg. Laiškas Diognetui, 5.1, cituojama: JONAS PAULIUS II. Žinia 85-osios Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 1999 m., 2.
- (12) Plg. KLEMENSAS ROMIETIS. Laiškas korintiečiams, X–XII: PG 228–233; Didachė, XI, 1; XII, 1–5, ed. F. X. Funk, 1901, p. 24, 30; Apaštalių konstitucijos, VII, 29, 2, ed. F. X. Funk, 1905, p. 418; JUSTINAS. *Apologia* I, 67: PG 6, 429; TERTULIJONAS. *Apologeticum*, 39: PL 1, 471; TERTULIJONAS. *De praescriptione haereticorum*, 20: PL 2, 32; AUGUSTINAS. *Sermo* 103, 1–2.6: PL 38, 613–615.
- (13) Plg. JONAS PAULIUS II. Enciklika *Redemptoris missio*, 20: AAS LXXXIII (1990) 267.
- (14) Tarp kitų galime atsiminti Šv. Jono Bosko saleziečius Argentinoje, šv. Pranciškaus Ksavero Cabrini iniciatyvas, ypač Šiaurės Amerikoje, dvi palaimintojo vyskupo Giovanni Battisto Scalabrinio įkurtas vienuolines kongregacijas, *Opera Bonomelli* Italijoje ir *S. Raphaels-Verein* Vokietijoje, kardinolo Augusto Hlondo įsteigtą *Societas Christi pro Emigrantibus Polonis* Lenkijoje.
- (15) Plg. SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS. *Decretum de Sacerdotibus in certas quasdam regiones demigrantibus* *Ethnographica studia*: AAS VI (1914) 182–186.
- (16) Plg. SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS. *Decretum de Clericis in certas quasdam regiones demigrantibus* Magni semper: AAS XI (1919) 39–43.
- (17) Plg. AAS XLIV (1952) 649–704.

(17) Pirmojoje enciklikos *Pacem in terris* dalyje, kur kalbama apie teisę emigruoti ar imigruoti, teigiama: „Kiekvienas žmogus turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi bet kur toje politinėje bendruomenėje, kurios pilietis jis yra, taip pat, esant pagrįstoms priežastims, jis turi teisę imigruoti į kitas politines bendruomenes ir ten apsigyventi“: l. c. 263.

(18) Vatikano II susirinkimas. Dekretas *Christus Dominus*, 18. Dėl „jau paskelbtų normų, plg. Pijus x Motu proprio *Iam pridem*: AAS VI (1914) 173 ir t.; Pijus XII *Exsul Familia*, ypač normatyvinė dalis, l. c. 692–704; SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS. *Leges Operis Apostolatus Maris, auctoritate Pii Div. Prov. PP. XII conditae*: AAS L (1958) 375–383.

(19) Plg. JONAS PAULIUS II. Žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga 1993 m., 6.

(20) PAULIUS VI. Motu proprio *Pastoralis migratorum cura*: AAS LXI (1969), p. 601–603.

(21) Vyskupų kongregacija. Instrukcija *De Pastoralis migratorum cura (Nemo est)*: AAS LXI (1969), p. 614–643.

(22) Plg. Bažnyčia ir žmonių mobilumas, l. c. 357–378.

(23) Plg. KTK, kan. 294; JONAS PAULIUS II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in America*, 65, išnaša 237: AAS XCI (1999), p. 800 ir Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in Europa*, 103, išnaša 166, l. c., 707.

(24) Plg. Apaštališkoji konstitucija *Sacri canones*: AAS LXXXII (1990), p. 1037.

(25) Dėl ypatingų norminių potvarkių, skirtų Rytų katalikų Bažnyčioms šiame kontekste plg. RBKK, 315 kan. (dėl egzarchatų ir egzarchų), 911 ir 916 kan. (dėl užsieniečių statuso ir dėl vietos hierarcho, dėl savo ordinario ir savo klebono, 986 kan. (dėl vadovavimo galios), 1075 kan. (dėl kompetentingo teismo) ir 1491 kan. (dėl įstatymų, papročių ir administracinių aktų).

(26) JONAS PAULIUS II. Apaštališkasis laiškas *Familiaris consortio*, 77: AAS LXXIV (1982) 176.

(27) Plg. Pašvęstojo gyvenimo institutų ir apaštališkojo gyvenimo draugijų kongregacija. Instrukcija „Iš naujo pradėti nuo Kristaus: atnaujinti įsipareigojimą pašvęstajam gyvenimui trečiajame tūkstantmetyje“, 9, 35, 36, 37 ir 44.

(28) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Redemptor hominis*, 14: AAS LXXI (1979) 284–286.

(29) Ypač plg. 1992 m. žinią Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1991 09 11, p. 5, taip pat 1996 m. žinią Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1995 09 06, p. 6 ir 1998 m. žinią Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1997 11 21, 4.

(30) Plg. 1993 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga, 2: l. c. 5.

(31) JONAS PAULIUS II. Kalba IV pasauliniame migrantų ir kelevių sielovados kongrese (1998 10 5–10), 2: *Atti del IV Congresso Mondiale sulla Pastorale dei Migranti e dei Rifugiati* (1998 10 5–10), Vatikanas, 1999 m., p. 9.

(32) Plg. 1996 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1995 09 06, p. 6.

(33) 1998 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga, 3b: OR 1997 09 04, 5.

(34) Plg. 1990 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1989 09 22, p. 5, taip pat 1992 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga, 3, 5–6 ir 2003 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga.

(35) Plg. 1987 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1986 09 21, 5 ir 1994 m. žinia Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga: OR 1993 09 17, p. 4.

(36) GIOVANNI BATTISTA SCALLABRINI. Memoriale per la costituzione di una commissione pontificia *Pro emigratis catholicis* (1905 05 04) in: S. Tomasi, G. Rosoli. „Scalabrini e le migrazioni moderne. Scritti e carteggi“, Torino 1997, p. 233.

(37) JONAS PAULIUS II. Apaštališkoji konstitucija *Pastor Bonus*, 149–151.

(38) JONAS PAULIUS II. Kalba Tarptautinės katalikų migracijos komisijos nariams, 4: OR, 2001 11 12–13, p. 6.

(39) Ten pat.

Kazanės Dievo Motinos ikona perduota patriarchui Aleksijui II

(KAP) Rugsėjo 28 d. Maskvoje patriarchui Aleksijui II buvo iškilmingai įteikta popiežiaus Jono Pauliaus II dovanota Kazanės Dievo Motinos ikona. Popiežiaus dovaną ir laišką perdavė Popiežiškiosios krikščionių vienybės tarybos pirmininkas kardinolas Walteris Kasperis. Laiške Šventasis Tėvas išreiškė džiaugsmą, kad vertinga Marijos ikona grįžo į savo kilmės šalį. Popiežius rašė, jog ikona, prieš kurią jis pats ilgai meldėsi, tapo „krikščionių vienybės simboliu“. Jis apgailestavo, kad krikščionis, deja, vis dar skiria susiskaldymas. Ikonos perdavimo ceremonija vainikavo trijų valandų liturgiją Kremliaus Dangun Ėmimo (Uспенijos) sobore. Tą dieną Rusų ortodoksų Bažnyčia pagal Julijaus kalendorių šventė Marijos Dangun Ėmimo arba, pagal ortodoksų tradiciją, Užmigimo iškilme.

Patriarchas Aleksijus II padėkojo už Rusijai gražintą ikoną. Pasak jo, net jei tai pirminės Kazanės Dievo Motinos ikonos kopija, ji labai reikšminga Bažnyčiai, taip pat reikšminga ir katalikams. Ikona primena laikus, kai krikščionys dar nebuvo susiskaldę. Pasak patriarcho Aleksijaus II, popiežiaus gestas liudija norą teikti pagalbą siekti pagarbių santykių tarp Bažnyčių.

Pasak Vatikane dirbusios bendros dailėtyrininkų komisijos, dovanotoji ikona yra labai vertinga originaliosios Kazanės Dievo Motinos ikonos, pražuvusios 1905 revoliucijos sumaištyje, kopija. Šią ikoną įsigiję amerikiečių katalikai padovanojo Fatimos Dievo Motinos šventovei, o 1993 m. ji buvo perduota popiežiui. Šventasis Tėvas pagarbiai laikė ikoną savo apartamentuose ir iš karto pareiškė, kad nori gražinti šią šventenybę rusų ortodoksų Bažnyčiai.

Rugsėjo 25 d. Vatikane vyko Žodžio liturgija atsisveikinant su Kazanės Dievo Motinos ikona. Pamaldoms vadovavo Šventasis Tėvas, perskaityta jo rusų kalba sukurta malda Kazanės Dievo Motinai. Po to ikona buvo išstatyta viešam pagerbimui Šv. Petro bazilikoje.

„Bažnyčiai reikalinga Katalikų akcija“

(KAP) Rugsėjo 31 – rugsėjo 5 d. Romoje ir Lorete vyko pirmasis tarptautinis Katalikų akcijos kongresas, kurį surengė Italijos katalikų akcija ir Popiežiškoji pasauliečių taryba. Į kongresą susirinko dvasininkai ir pasauliečiai iš 50 šalių. Jame dalyvavo ir keletas atstovų iš Lietuvos, vadovaujami vysk. J. Ivanausko.

Tai buvo pirmasis tarptautinis šio pasauliečių judėjimo kongresas posusirinkiminiu laikotarpiu, jame siekta iš naujo apmąstyti Katalikų akcijos uždavinius. Kongrese perskaitytame popiežiaus sveikinimo žodyje aukštai įvertinta Katalikų akcijos reikšmė Bažnyčiai. Šventasis Tėvas pareiškė viltį, kad trečiojo tūkstantmečio pradžioje šis katalikų pasauliečių judėjimas duos naujų šventumo ir apaštalavimo vaisių. Rugsėjo 3 d. kongrese kalbė-

jęs Popiežiškosios pasauliečių tarybos pirmininkas arkivyskupas Stanisławas Rylko apibendrina Katalikų akcijos uždavinius: tai visuminis žmogiškasis ugdymas apimant pastoracinę, kultūrinę, politinę ir apaštalavimo sritį. Pasak jo, Katalikų akcijos kasdienis darbas siejamas su Bažnyčia kaip visuma, o ne tik atskirais jos segmentais. Arkivyskupo Rylko teigimu, „Šiandien turime ežerą, valtis, tinklus ir ...nuvargusius žvejus. Ateina Jėzus ir ragina: Ateikite ir užmeskite tinklus į gilumą“. Popiežiškosios pasauliečių tarybos pirmininkas padrašina kongreso dalyvius cituodamas Šventojo Tėvo žodžius: „Bažnyčiai reikalinga Katalikų akcija“.

Rugsėjo 5 d. Lorete kongresas užbaigtas beatifikacijos Mišiomis, kuriose dalyvavo apie 250 tūkst. žmonių, tarp jų daug Katalikų akcijos narių iš Italijos ir kitų šalių. Į iškilmes iš Castelgandolfo atvyko Šventasis Tėvas. Tai buvo vienintelė šių metų popiežiaus pastoracinė kelionė Italijos viduje. Iškilmėse dalyvavo apie 180 vyskupų, 1400 kunigų, taip pat iškilūs Italijos politikai. Mišiose palaimintaisiais paskelbti trys Katalikų akcijos atstovai: ispanas gydytojas ir kunigas Pedro Tarres y Claret (1905–1950), italai pasauliečiai Alberto Marveli (1918–1946) ir Pina Suriano (1915–1950). Pamoksle Šventasis Tėvas ragino Katalikų akciją savo darbu prisidėti prie Bažnyčios ir pasaulio formavimo. Tam svarbus tiek asmeninis maldingumas, tiek angažavimasis vargšų ir ligonių labui, taip pat teisingumo siekis. „Siekite, kad krikščioniškosios bendruomenės būtų vis gyvesnės, atviresnės ir patrauklesnės“, – ragino popiežius. Jis kvietė darbuotis, kad miestai taptų svetingesni ir patrauklesni gyventi. Popiežius sakė: „Savo širdyse nešiokitės tai, ką Bažnyčia nešioja savo širdyje: kad mūsų dienų vyrai ir moterys jaustųsi traukiami Jėzaus Kristaus“. Pasak jo, pasauliečiams dera liudyti savo specifines dorybes, ypač ištikimybę ir gerumą šeimoje, patikimumą darbe, uolumą siekiant bendrojo gėrio, solidarumą visuomenėje ir kūrybingą įsipareigojimą Evangelijos vertybėms.

Katalikų akcijos nariams popiežius suformulavo tris gaires: kontempliaciją, bendrystę ir misiją. „Įsipareigokite žengti šventumo keliu žvelgdami į Jėzų, kuris yra vienintelis Mokytojas ir Išganytojas“. „Stenkitės puoselėti vienybę su Bažnyčios ganytojais, su tikėjimo broliais ir kitais bažnytiniais dariniais. Būkite dialogo raugas, apimdami visus geros valios žmones“. Komentuodamas kvietimą misijai Šventasis Tėvas sakė: „Kaip pasauliečiai, įneškite Evangelijos raugą į namus ir mokyklas, į darbovietes ir laisvalaikio vietas. Evangelija yra išganyto žodis ir viltis pasauliui“.

Katalikų akcijos ištakos siekia 1867 m. Katalikų akcijos vardą ir struktūrą patvirtino popiežius Pijus XI 1931 m. Šis pasauliečių judėjimas įvairiuose kraštuose įgijo savitas organizacines formas. Lietuvoje 1919 m. buvo įkurtas Katalikų veikimo centras, apėmęs įvairias pasauliečių organizacijas bei iniciatyvas.

Europos katalikų teologų kongresas

(LKBIC) Rugsėjo 29 – rugsėjo 2 d. Fribūre (Šveicarijoje) vyko Europos katalikų teologų kongresas „Baimės, nuogąstavimai ir nerimas Europoje: iššūkiai teologijai“. Kongreso atidarymo proga šv. Mišias Fribūro katedroje aukojo Europos vyskupų konferencijos pirmininkas vyskupas Amedee Grab OSB. Beveik du šimtai įvairių Europos universitetų teologų iš 19 Europos valstybių (iš Lietuvos – kun. doc. dr. Romualdas Dulskis), taip pat delegatai iš JAV, Kanados, Australijos ir Afrikos dalijosi savo rūpesčiais ir problemomis, aptardami teologijos mokslo reikšmę sekularizuotame nūdienos pasaulyje. Kalbėta apie Europos žemyno atsakomybę sprendžiant opius socialinius, kultūrinius bei religinius klausimus Trečiojo pasaulio kraštuose. Akcentuota teologijos mokslo ir maldingumo sąsajų būtinybė. Rugsėjo 31 d. kongreso dalyviai nuvyko į Pasaulio Bažnyčių tarybos būstinę Ženevoje, kur, susitikę su generaliniu sekretoriumi dr. Samueliu Kobia bei kitais šios organizacijos atstovais, aptarė ekumeninio judėjimo svarbą ir perspektyvas.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“